

**Godišnji izveštaj
Energoprojekt Entela a.d. za 2012. godinu**

Beograd, april 2013. godine

U skladu sa članom 50. i 51. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 31/2011) i članom 3. Pravilnika o sadržini, formi i načinu objavljivanja godišnjih, polugodišnjih i kvartalnih izveštaja javnih društava ("Službeni glasnik RS" broj 14/2012), **Energoprojekt Entel a.d. iz Beograda, MB: 07470975** objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ ZA 2012 GODINU

S A D R Ž A J

I. GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI SA IZVEŠTAJEM REVIZORA

1. Finansijski izveštaj za 2012. godinu

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2012.god.
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)
2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)
3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA
4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA
5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJUGODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA* (Napomena)
6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA*

1. FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ENERGOPROJEKT ENTEL A.D. ZA 2012.
(Bilans stanja, Bilans uspeha, Izveštaj o tokovima gotovine, Izveštaj o promenama na kapitalu, Statistički aneks, Napomene uz finansijske izveštaje)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	100289086 Sifra delatnosti PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26 Vrsta posla

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

BILANS STANJA

7005017138374

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		290257	274726
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004		2133	3528
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005		242875	225299
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006		242875	214739
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007		0	10560
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009		45249	45899
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucesca u kapitalu	010		43489	44215
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011		1760	1684
	B. OBRтна IMOVINA (013+014+015)	012		559913	583454
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013		2135	2503
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		557778	580951
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016		478060	533491
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017		9505	1629
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018		22331	4099
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019		47073	41406

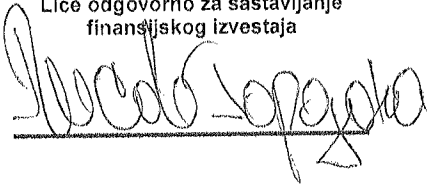
Grupa racuna racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgranicenja	020		809	326
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012 +021)	022		850170	858180
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	Dj. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		850170	858180
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025		291638	981455
	PASIVA				
	A.KAPITAL (102+103+104+105+106-107+108-109-110)	101		732573	697094
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102		173166	175504
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104		22744	22744
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105		111905	101824
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108		424758	397022
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		105316	153105
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112		12972	13150
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		92344	139955
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119		28993	81903
45 i 46	4. Ostale kratkorocne obaveze	120		63053	52360
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121		298	5692
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

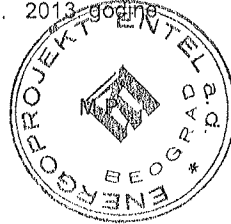
- u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
498	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123		12281	7981
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		850170	858180
89	D. VANBILANSNA PASIVA	125		291638	981455

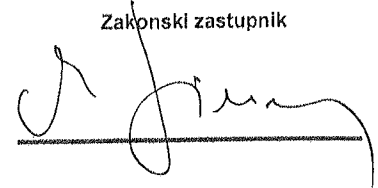
U 20062000 dana 20.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	100389086 Sifra delatnosti PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26 Vrsta posla

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

BILANS USPEHA

7005017138381

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

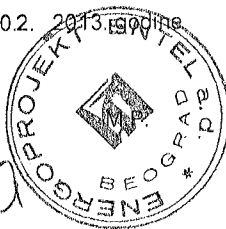
Grupa racuna, racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		513442	537707
60 i 61	1. Prihodi od prodaje	202		513353	537600
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zaliha ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zaliha ucinaka	205			
64 i 65	5. Ostali poslovni prihodi	206		89	107
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		499717	500174
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208		613	742
51	2. Troškovi materijala	209		17346	19232
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210		294651	290518
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211		15329	15192
53 i 55	5. Ostali poslovni rashodi	212		171778	174490
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		13725	37533
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215		209951	169145
56	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216		26761	25572
67 i 68	VII. OSTALI PRIHODI	217		1210	4077
57 i 58	VIII. OSTALI RASHODI	218		1816	2657
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219		196309	182526
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		196309	182526
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		0	3140
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226		4446	152
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		191863	179234
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Ä": NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233		454	424
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

U BEOGRADU dana 20. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Mirko Sopotica

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

07470975 Maticni broj		Popunjavanje pravnog lica - preduzetnik Sifra delatnosti		100289086 PIB	
Popunjavanje Agencija za privredne registre					
750 1 2 3		19		20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla					

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005017138398

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	553464	597417
1. Prodaja i primljeni avansi	302	547957	589612
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	263	60
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5244	7745
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	562956	576575
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	228368	250987
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	295360	298654
3. Placene kamate	308	0	43
4. Porez na dobitak	309	7876	3204
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	31352	23687
III. Neto prilliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	20842
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II -I)	312	9492	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	2673252	284490
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	2449344	258981
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	1111	522
5. Primljene dividende	318	222797	24987
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	2505852	260687
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	38276	5630
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	2467576	255057
III. Neto prilliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	323	167400	23803
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	324		

P O Z I C I J A	AOP	I z n o s	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325		
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	163989	131714
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	163989	131714
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	163989	131714
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	3226716	881907
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	3232797	968976
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	6081	87069
Å...Å". GOTOVINA NA POČETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	41406	120479
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	14054	14976
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	2306	6980
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	47073	41406

U BEOGRADU dana 20.2. 2013. godine

Lica odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

07470975 Maticni broj		Popunjava pravno lice - preduzetnik Sifra delatnosti		100389086 PIB	
Popunjava Agencija za privredne registre					
750 1 2 3		19		20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla					

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005017138411

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)		Ostali kapital (racun 309)		Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)		Emisiona premija (racun 320)	
			AOP		AOP		AOP		AOP	
	1		2		3		4		5	
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	173166	414	2338	427		440		
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441		
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442		
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	173166	417	2338	430		443		
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444		
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445		
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2338	433		446		
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447		
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448		
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2338	436		449		
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450		
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425	2338	438		451		
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	173166	426		439		452		

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	22744	466	101824	479		492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	22744	469	101824	482		495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	22744	472	101824	485		498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	22744	475	101824	488		501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	11384	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1303	490		503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	22744	478	111905	491		504	

Red. br.	O P I S	AOP	Nerasporedjeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037.237)	AOP	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	397022	518		531		544	697094
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	397022	521		534		547	697094
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509		522		535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510		523		536		549	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	397022	524		537		550	697094
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	397022	527		540		553	697094
11	Ukupna povecanja u tekuceoj godini	515	194199	528		541		554	205583
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	166463	529		542		555	170104
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	424758	530		543		556	732573

Red. br.	O P I S	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

U Beogradu dana 20.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjavanje pravno lice - preduzetnik	
07470975 Maticni broj	312 Sifra delatnosti
	1003890286 PIB
Popunjavanje Agencija za privredne registre	
750 1 2 3	19 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla	

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Puplina 12

STATISTICKI ANEKS

7005017138404

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	182	191

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	7556	4028	3528
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	512	XXXXXXXXXXXX	512
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	1907	XXXXXXXXXXXX	1907
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	6161	4028	2133
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	337820	112521	225299
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	61418	XXXXXXXXXXXX	61418
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	43842	XXXXXXXXXXXX	43842
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	355396	112521	242875

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	2135	2503
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	2135	2503

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	0	2338
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	173166	175504

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	181128	283822
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	26304	60046
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641	3928	3291
27	4. Porez na dodatu vrednost - prethodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	40412	28325
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	287495	222838
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	142374	140213
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	30974	30347
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	47138	47390
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	330053	133086
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	5076	4557
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	87463	62678
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1182345	1016593

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troškovi goriva i energije	651	10456	9392
520	2. Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	220486	217950
521	3. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48310	48568
522, 523, 524 i 525	4. Troškovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	12472	11246
526	5. Troškovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	916	947
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	12467	11807
53	7. Troškovi proizvodnih usluga	657	107720	101842
533, deo 540 i deo 525	8. Troškovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troškovi zakupnina zemljišta	659		
536, 537	10. Troškovi istraživanja i razvoja	660		
540	11. Troškovi amortizacije	661	11361	14505
552	12. Troškovi premija osiguranja	662	1133	2919
553	13. Troškovi platnog prometa	663	1030	9794

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	2041	2091
555	15. Troškovi poreza	665	1688	4289
556	16. Troškovi doprinosa	666	303	0
562	17. Rashodi kamata	667	46	48
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	64	48
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	1536	1370
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	432029	436816

- iznosi u hiljadama dinara

VIII DRUGI PRIHODI

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	613	742
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	89	81
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	1111	582
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	263	60
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	158460	158834
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	160536	160299

- iznosi u hiljadama dinara

IX OSTALI PODACI

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga drzavna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrize tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala drzavna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

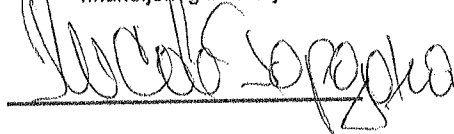
XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

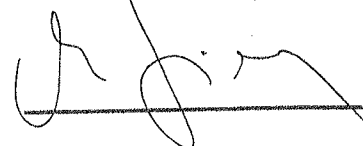
OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

 U BEOGRADU dana 20.2. 2013. godine

 Lice odgovorno za sastavljanje
 finansijskog izveštaja

Zakonski zastupnik

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	12
7.1. Procenjivanje	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi.....	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	19
7.9. Finansijski lizing	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	22
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	21
7.12. Investicione nekretnine.....	23
7.13. Zalihe	24

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.15. Finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	29
7.18. Finansijski plasmani	31
7.19. Obaveze.....	31
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.21. Naknade zaposlenima.....	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	35
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti	41
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	42
9. BILANS USPEHA	44
9.1. Prihodi od prodaje	44
9.2. Ostali poslovni prihodi	45
9.3. Nabavna vrednost prodane robe	45
9.4. Troškovi materijala	45
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	46
9.6. Troškovi amortizacije	46
9.7. Troškovi rezervisanja	47
9.8. Troškovi proizvodnih usluga.....	48
9.9. Nematerijalni troškovi.....	49
9.10. Finansijski prihodi.....	50
9.11. Finansijski rashodi.....	51
9.12. Ostali prihodi.....	52
9.13. Ostali rashodi.....	53
9.14. Dobitak pre oporezivanja	54
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	54
9.16. Neto dobitak po akciji	55
10. BILANS STANJA	55
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	55
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	56
10.3. Dugoročni fnansijski plasmani	57
10.4. Zalihe i dati avansi	58

10.5. Kratkoročna potraživanja	58
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani.....	59
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	59
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	60
10.9. Promene na kapitalu	61
10.10. Osnovni kapital	62
10.11. Rezerve.....	62
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	62
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	63
10.14. Dugoročna rezervisanja	63
10.15. Obaveze iz poslovanja.....	67
10.16. Ostale kratkoročne obaveze.....	67
10.17. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	68
10.18. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	68
10.19. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	69
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	70
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	71
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	73

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice ,upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata I sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13.juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinjskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinjske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je

sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE**

Društvo je matično društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini grupaciju:
  - Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGO CONSULT UAE	<i>100 % vlasništva</i>

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine 182 i

- 2011. godine: 191 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane ODBORA DIREKTORA ENERGOPROJEKTE ENTEL-a dana 27.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LIŠOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,43% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,35%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2011),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2011);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2011, 03/2012);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2011, 03/2012),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2011),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2011).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (“Službeni glasnik RS” broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2011), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora Društva). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih

izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina

i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile

dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su

konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer**

(pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662
1 QR	23,6748	22,2160
1 AED	23,4587	22,0170

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru poslovnih rashoda iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknativi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za

iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi

se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost značajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,

- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kreditni (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobitci (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja

preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivan dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu procenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno procenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji

predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospеле otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih

unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjene vrednosti,

Energoprojekt Entel a.d.

- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	21.403	60.187
TEPCO	14.159	9.462
ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA	418	1.062
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	922	1.115
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	1.072	3.197
ENERGOPROJEKT ARHITEKTURA	482	-
Ostali	1.302	656
Svega	39.758	75.679
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	10.713	5.302
EP CRNA GORA	3.618	-
KOMPANIJA QATAR	20.876	45.714
KOMPANIJA OMAN	72.011	42.600
KOMPANIJA UAE	34.152	18.690
FICHTNER DUBAI	21.940	30.011
KAHRAMA QATAR	0	65.826
Ostali		
Svega	163.310	208.143
UKUPNO	203.068	283.822

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	9.469	174.391
30 - 60 dana od dospeća	2.351	6.920
60 - 90 dana od dospeća	10.837	95.837
preko 90 dana od dospeća	180.411	6.674

UKUPNO	203.068	283.822
---------------	----------------	----------------

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 9.469 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stanih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u USD</i>		<i>Obaveze u USD</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
148.979	202.841	2.688	2.523

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursovima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	1.261	1.620

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	9.890	7.676
Ostali	5.835	3.438
Svega	15.725	11.114
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.688	2.523
Ostali		
Svega	2.688	2.523
UKUPNO	18.413	13.637

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	18.413	13.637
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		
UKUPNO	18.413	13.637

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	6,06	4,17
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	6,04	4,15
Gotovinski racio likvidnosti		0,51	0,30
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	467.569	443.499

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak/gubitak	191.863	179.234
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	697.094	677.552
Kapital na kraju godine	732.573	697.094
Svega	1.429.667	1.374.646
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,27	0,26

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze	92.343	139.955
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,11	0,17
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	732.573	697.094
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	105.316	153.105
Svega	837.889	850.199
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,98	0,18

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	92.344	139.955
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	47.073	41.406
Svega	45.271	98.549
Kapital	732.573	697.094
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	16,18	7,09

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem**, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	132.198	205.765
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	202.694	77.472
Svega	334.892	283.237
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	613	742
Prihodi od prodaje usluga	122.586	196.981
Svega	123.199	197.723

Energoprojekt Entel a.d.

<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	55.262	56.640
Svega	55.262	56.640
UKUPNO	513.353	537.600

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	61.860
ENERGOPROJEKT OPREMA	193.892
KOMPANIJE ENTELA	132.198
EP CRNA GORA	25.187

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Prihod od zakupnina	89	81
Ostali poslovni prihodi	0	26
UKUPNO	89	107

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Društva.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe zavisnim pravnim licima i to kompanijama u Qataru i Omanu: u 2012. godini je iznosila 613 hiljade RSD, a u 2011. godini 742 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi materijala za izradu	2.212	65
Troškovi ostalog materijala	4.678	9.775
Troškovi goriva i energije	10.456	9.392
UKUPNO	17.346	19.232

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	220.486	217.950
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.310	48.569
Svega	268.796	266.519
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	12.472	11.245
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	916	947
Ostali lični rashodi i naknade	12.467	11.807
UKUPNO	294.651	290.518

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 2.174
- troškovi prevoza na posao 4.210
- troškovi službenih putovanja 3.303

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1.906	1.396
Amortizacija nekretnina	0	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	9.455	9.440
Amortizacija investicionih nekretnina		
UKUPNO	11.361	14.504

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 1.517 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za 199.803 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.968	688
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	3.968	688

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	292	-
Troškovi transportnih usluga	15.199	17.887
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1.740	3.432
Troškovi zakupnina	0	522
Troškovi sajmovia	166	143
Troškovi reklame i propagande	2.443	1.876
Troškovi ostalih usluga	87.880	77.982
UKUPNO	107.720	101.842

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2012. Godini 169 hiljada RSD; u 2011. godini 350 hiljada RSD), zgrade (u 2012. Godini 1.030 hiljada RSD; u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD) i vozila (u 2012. Godini 541 hiljada RSD; u 2011. godini 388 hiljade RSD).

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2012. Godini 166 hiljade RSD; u 2011. godini 143 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2012. Godini 2.443 hiljade RSD; u 2011. godini 1.876 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2012. godini 84.309 hiljada RSD; u 2011. godini 73.696 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2012. Godini 478 hiljada RSD; u 2011. godini 467 hiljada RSD).

Troškovi ostalih usluga se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr. (u 2012. Godini 3.094 hiljada RSD; u 2011. godini 3.819 hiljade RSD)

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	40.851	33.588
Troškovi reprezentacije	6.306	7.500
Troškovi premija osiguranja	1.133	2.919
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	1.030	9.794
Troškovi članarina	2.041	2.091
Troškovi poreza	1.688	4.289
Ostali nematerijalni troškovi	11.009	12.467
UKUPNO	64.058	72.648

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2012. godini 1.133 hiljada RSD; u 2011. godini 2.919 hiljade RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini 42 hiljada RSD (u 2011. godini 128 hiljade RSD), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini 954 hiljada RSD (u 2011. godini 8.511 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu takse za uređenje građevinskog zemljišta (u 2012. Godini 1.110 hiljade RSD; u 2011. godini 3.682 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2012. godini 209 hiljada RSD; u 2011. godini 2.843 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2012. godini 8.062 hiljade RSD; u 2011. Godini 7.338 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	1.111	582
Svega	1.111	582
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	23.220	2.204
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	24.322	6.030
Svega	47.542	8.234

Energoprojekt Entel a.d.

Prihodi od efekata valutne klauzule	2.642	1.362
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	158.459	156.961
Ostali finansijski prihodi	197	2.006
UKUPNO	209.951	169.145

Najznačajniji deo prihoda od kamata po drugim osnovama je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2012. godini 848 hiljade RSD; u 2011. godini 582 hiljada RSD).

9.11. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	17	
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	47	46
Svega	64	46
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	25.052	24.636
Svega	25.052	24.636
Rashodi od efekata valutne klauzule	1.552	867
Ostali finansijski rashodi	93	23
UKUPNO	26.761	25.572

Najznačajniji deo rashoda po osnovu efekata valutne klauzule se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2012. godini 1.552 hiljade RSD; u 2011. godini 867 hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2012. godini 93 hiljade RSD; u 2011. godini 23 hiljade RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	59	258
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza		
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi		
Svega	59	258
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.109	1.619
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine akcije	42	2.200
Svega		
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	1.151	3.819
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	1.210	4.077

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	174	690
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja		598
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	1.536	1.369
Svega	1.710	2.657
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine	106	
Svega	-	
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	1.816	2.657

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2012. godini 1.536 hiljada RSD, a u 2011. godini 1.369 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	513.442	537.707
Poslovni rashodi	499.717	500.174
Poslovni rezultat	13.725	37.533
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	209.951	170.764
Finansijski rashodi	26.761	25.572
Finansijski rezultat	183.190	145.192
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	1.210	2.458
Ostali rashodi	1.816	2.657
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-606	-199
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	724.603	710.929
UKUPNI RASHODI	528.294	528.403
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	196.309	182.526

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Dobitak pre oporezivanja	196.309	182.526
Usklađivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	196.309	182.526
Kapitalni dobici/gubici obračunati u		

Energoprojekt Entel a.d.

skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanjene obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenu		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	196.309	182.526
Poreski rashod perioda	4.473	3.140
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	27	152
Neto dobitak	191.863	179.234

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	191.863	179.234
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	454	424

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			Ukupno
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)			7.556	7.556
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	512		512	1.024
Prenos sa jednog oblika na drugi	-512			-512
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Ostalo				

Energoprojekt Entel a.d.

Krajnje stanje (31.12.2012.)			8.068	8.068
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)			4.028	4.028
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			1.907	1.906
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Ostalo				
Krajnje stanje (31.12.2012.)			5.935	5.935
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.			3.528	3.528
Stanje 31.12.2012.			2.133	2.133

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2012.)		281.193	46.067	0	10.560	337.820
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine		23.653	14.112	23.653		61.418
Prenos sa jednog oblika na drugi				-23.653		-23.653
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-1.736		-10.560	-12.296
Prenos na kompaniju						
Krajnje stanje (31.12.2012.)	0	304.846	58.443	0	0	363.289

Energoprojekt Entel a.d.

	<i>Ispravka vrednosti</i>					
Početno stanje (01.1.2012.)		89.951	22.570			112.521
Korekcije početnog stanja						0
Amortizacija za 2012. godinu		0	9.455			9.455
Prenos sa jednog oblika na drugi						0
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-1.562			-1.562
Prenos na kompaniju						
Kursne razlike						
Krajnje stanje (31.12.2012.)		89.951	30.463	0	0	120.414
	<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>					
Početno stanje 1.1.2012.		191.242	23.497		10.560	225.299
Krajnje stanje 31.12.2012.		214.895	27.980		0	242.875

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU LLC. OMAN	16.463	16.463
OSNIVACKI ULOG U ENERGOCONSALT UAE	2.634	2.634
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU QATAR	3.877	3.877
Svega	22.974	22.974
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	20.515	21.241
Svega		
UKUPNO	20.515	21.241
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	810	1.684
Dugoročni stambeni	950	

Energoprojekt Entel a.d.

kreditni dati zaposlenima		
Svega	1.760	1.684
UKUPNO	45.249	45.899

Učešće u kapitalu u našim kompanijama je shodno zahtevima MRS 21 koji kaže "Efekti promena deviznih kurseva", učešća u kapitalu predstavljaju nemonetarnu stavku, i kao takva nisu podložna kursiranju na kraju godine vratili učešće na iznose u RSD kada su nastali.

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2012. RSD 1.566,00)

Društvo poseduje 13.100 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Dati avansi	2.135	2.503
UKUPNO	2.135	2.503

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	127.039	107.004
Kupci – ostala povezana pravna lica	3.157	4.961
Kupci u zemlji	36.601	70.718
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	36.271	101.139
Svega	203.068	283.822
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	269.668	247.999
Svega	269.668	247.999
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	4.571	1
Potraživanja od zaposlenih	107	57
Potraživanja od državnih organa i organizacija	0	345

Energoprojekt Entel a.d.

Potraživanja za više plaćen porez na dobit	9.505	1.629
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	646	1.267
Svega	14.829	3.299
UKUPNO	487.565	535.120

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
Nemamo neusaglašenih stanja potraživanja

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	22.331	4.099
Svega	22.331	4.099
UKUPNO	22.331	4.099

Ostali kratkoročni plasmani **uključuju deponovana sredstva kod domaćih poslovnih banaka - overnight deposit.**
Sredstava su deponovana **po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou.**

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	451	110
Tekući računi (devizni)	46.606	41.269
Dinarska blagajna	-	-
Devizna blagajna	16	27
UKUPNO	47.073	41.406

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka i ADCB Bank Dubai)

**10.8. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Porez na dodatu vrednost	489	
Unapred plaćeni troškovi	182	66
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	138	260
UKUPNO	809	326

Razgraničeni PDV u iznosu od 138 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.09. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.338		22.744	101.824	-	397.022			697.094
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										-
Korigovano početno stanje	173.166	2.338		22.744	101.824	-	397.022			697.094
Povećanje osnovnog kapitala				-	11.384		194.199			205.583
Umanjenje u toku godine					(1.303)		(166.463)			(170.104)
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju										
Neto dobitak tekućeg perioda										
Raspodela dobiti										
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20... godinu										
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	0	-	22.744	111.905	-	424.758	-	-	732.573

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital		2.338
UKUPNO	173.166	175.504

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	22.744
Statutarne i druge rezerve		
UKUPNO	22.744	22.744

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

10.12. Revalorizacije rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacije rezerve	65.225	65.078
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju		
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih		

Energoprojekt Entel a.d.

za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	46.680	36.746
UKUPNO	111.905	101.824

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	397.022	352.292
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-166.463	-133.086
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	0	-2.031
Ostalo	2.336	613
Dobit tekuće godine	191.863	179.234
Stanje na dan 31. decembra	424.758	397.022

Doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 394,00 RSD bruto, po akciji.

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		

Energoprojekt Entel a.d.

Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	12.972	13.150
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	12.972	13.150

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri

određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od

10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	10.579	46.410
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.890	7.676
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	605	623
Dobavljači u zemlji	5.230	2.814
Dobavljači u inostranstvu	2.689	2.523
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	0	21.857
UKUPNO	28.993	81.903

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	56.020	47.232
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	6.170	3.696
Obaveze prema zaposlenima	488	559
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	60	28
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	274	552
Ostale obaveze	41	293
UKUPNO	63.053	52.360

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.17. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	5.338
Obaveze za retnšn		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	298	354
Svega	298	5.692
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		
UKUPNO		5.692

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.18. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Odložene poreske obaveze	12.281	7.981
Neto poreska sredstva/obaveze	12.281	7.981

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

10.19. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012 godine.

Od ukupno 38 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 39.758 hiljada RSD, usaglašeno je 39.758 hiljada RSD.

Od ukupno 7 *inostranih kupaca*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 163.310 hiljada RSD, usaglašeno je 141.370 hiljada RSD, a neusaglašeno je 21.940 hiljada RSD koji se odnosi na našeg kupca u Dubaiju koji ne primnjuju međunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2012. godine i
- sa stanjem na dan 31.12.2012. godine.

Od ukupno primljenih 23 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 15.725 hiljada RSD, usaglašeno je 15.725 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 2.688 hiljade RSD, neusaglašeno je 2.688 hiljada RSD koji se odnosi na našeg dobavljača u Qataru koji ne primnjuje medjunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

10.20. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo		41
Date garancije - devizni deo		
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	291.638	981.414
Date garancije		
Svega	291.638	981.455
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		
UKUPNO		

Entel je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonada za razvoj republike Srbije u iznosu od 291.578 hilj. RSD (2.564 hilj. EUR-a).

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
• kompanija Qatar	94.939	132.658
• kompanija Oman	33.239	38.816
• kompanija ENERGOCONSULT	17.459	33.823
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	147.834	156.961
	293.471	362.258
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	195.430	68.209
• EP HOLDING	1.479	1.212
• EP ARHITEKTURA I URBAN	537	606
• EP ENERGO DATA	124	143
• EP GARANT	178	159
• EP INDUSTRIJA	1.749	1.469
• EP VISOKOGRADNJA	2.594	2.617
• EP HIDROINŽENJERING	2.309	4.711
• EP ENERGO NIGERIJA	18.508	13.120
• ENERGOPLAST	10.150	-

Energoprojekt Entel a.d.

	233.058	92.246
Svega	526.529	454.504
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar	1.333	
• kompanija Oman	4.020	10.546
• kompanija ENERGOCONSULT	1.996	2.165
		2.135
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	548	203
• EP HOLDING	92.494	82.381
• EP ENERGODATA	5.215	6.747
• EP GARANT	272	310
• EP VISOKOGRADNJA	431	1.747
• EP HIDROINŽENJERING	1.430	83
• EP ARHITEKTURA I URBAN	0	29
• EP INDUSTRIJA	0	
• EP ENERGNIGERIJA	158	
Svega	107.897	106.346

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	168.709	202.675
kompanija Oman	72.011	42.600
kompanija ENERGOCONSULT	34.153	18.690
	274.873	263.965
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	133	170
• EP ARHITEKTURA I URBAN	482	190
• EP GARANT	19	21
• EP VISOKOGRADNJA	922	1.115
• EP ENERGNIGERIJA	10.713	5.302
• EP INDUSTRIJA	418	268
• EP HIDROINŽENJERING	1.072	3.197

Energoprojekt Entel a.d.

• EP ENERGO DATA	11	-
• EP HOLDING	100	
• ENERGOPLAST	4.569	
	18.439	10.263
Svega	293.312	274.228
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	-	30.757
• EP HOLDING	9.890	7.676
• EP ENERGO DATA	511	419
• EP VISOKOGRADNJA	94	205
• EP ENERGO NIGERIJA	1.640	1.645
	12.135	40.702
Svega	305.447	304.667

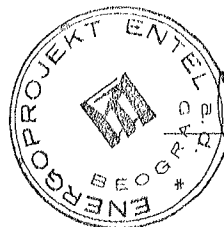
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
27.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

2. IZVEŠTAJ O REVIZIJI (u celini)

**ENERGOPROJEKT ENTEL a.d.
Beograd**

**Finansijski izveštaji za 2012. godinu
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans stanja	
Bilans uspeha	
Izveštaj o tokovima gotovine	
Izveštaj o promenama na kapitalu	
Statistički aneks	
Napomene uz finansijske izveštaje	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**Akcionarima privrednog društva "Energoprojekt Entel" a.d. Beograd**

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja privrednog društva "Energoprojekt Entel" a.d. Beograd (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2012. godine i odgovarajući bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomene uz finansijske izveštaje. Statistički aneks predstavlja sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i reviziji ("Službeni glasnik Republike Srbije", br. 46/2006, 111/2009 i 99/2011), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u finansijskim izveštajima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izveštaja radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2012. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Beograd, 22. april 2013. godine

Igor Radmanović
Ovlašćeni revizor

07470975 Matični broj	Popunjava pravno lice - preduzetnik 112	100389086 PIB
Sifra delatnosti		
Popunjava Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	19	20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

BILANS STANJA

7005017138374

na dan 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prelhodna godina
1	2	3	4	5	6
	AKTIVA				
	A. STALNA IMOVINA (002+003+004+005+009)	001		290257	274726
00	I. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	002			
012	II. GOODWILL	003			
01 bez 012	III. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	10.1	2133	3528
	IV. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOSKA SREDSTVA (006+007+008)	005	10.2	242875	225299
020, 022, 023, 026, 027(deo), 028 (deo), 029	1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	10.2	242875	214739
024, 027(deo), 028 (deo)	2. Investicione nekretnine	007		0	10560
021, 025, 027(deo), 028(deo)	3. Bioloska sredstva	008			
	V. DUGOROCNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011)	009	10.3	45249	45899
030 do 032, 039 (deo)	1. Ucasca u kapitalu	010	10.3	43489	44215
033 do 038, 039 (deo) minus 037	2. Ostali dugorocni finansijski plasmani	011	10.3	1760	1684
	B. OBRTNA IMOVINA (013+014+015)	012		559913	583454
10 do 13, 15	I. ZALIHE	013	10.4	2135	2503
14	II. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	014			
	III. KRATKOROCNA POTRAZIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (016+017+018+019+020)	015		567778	580951
20, 21 i 22, osim 223	1. Potrazivanja	016	10.5	478060	533491
223	2. Potrazivanja za vise placen porez na dobitak	017	10.5	9505	1629
23 minus 237	3. Kratkoročni finansijski plasmani	018	10.6	22331	4099
24	4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	019	10.7	47073	41406

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
27 i 28 osim 288	5. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenske razgranicenja	020	10.8	809	328
288	V. ODLOZENA PORESKA SREDSTVA	021			
	G. POSLOVNA IMOVINA (001+012+021)	022		850170	858180
29	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	023			
	DJ. UKUPNA AKTIVA (022+023)	024		850170	858180
88	E. VANBILANSNA AKTIVA	025	10.20	291638	981455
	PASIVA				
	A. KAPITAL (102+103+104+105+106+107+108+109+110)	101	10.9	732573	697094
30	I. OSNOVNI KAPITAL	102	10.10	173166	176504
31	II. NEUPLACENI UPISANI KAPITAL	103			
32	III. REZERVE	104	10.11	22744	22744
330 i 331	IV. REVALORIZACIONE REZERVE	105	10.12	111905	101824
332	V. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	106			
333	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI	107			
34	VII. NERASPOREDJENI DOBITAK	108	10.13	424758	397022
35	VIII. GUBITAK	109			
037 i 237	IX. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE	110			
	B. DUGOROCNA REZERVISANJA I OBAVEZE (112+113+116)	111		105316	153105
40	I. DUGOROCNA REZERVISANJA	112	10.14	12972	13150
41	II. DUGOROCNE OBAVEZE (114+115)	113			
414, 415	1. Dugorocni krediti	114			
41 bez 414 i 415	2. Ostale dugorocne obaveze	115			
	III. KRATKOROCNE OBAVEZE (117+118+119+120+121+122)	116		92344	139955
42, osim 427	1. Kratkoročne finansijske obaveze	117			
427	2. Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavljaju	118			
43 i 44	3. Obaveze iz poslovanja	119	10.15	28993	81903
45 i 46	4. Ostale kratkoročne obaveze	120	10.17	63053	52360
47, 48 osim 481 i 49 osim 498	5. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgranicenja	121	10.17	298	5692
481	6. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	122			

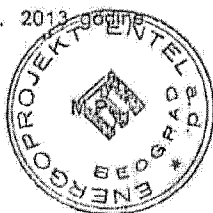
- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
408	V. ODLOZENE PORESKE OBAVEZE	123	10.18	12281	7981
	G. UKUPNA PASIVA (101+111 +123)	124		850170	858180
09	D. VANBILANSNA PASIVA	125	10.20	291638	981465

u 200600000 dana 20.2. 2012. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Spica Sopzoka

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruga, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

07470975 Maticni broj		Popunjiva pravno lice - preduzetnik 712		1003x9086 PIB	
Popunjiva Agencija za privredne registre					
750 1 2 3		19		20 21 22 23 24 25 26	
Vrsta posla					

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

BILANS USPEHA

7005017138381

u period 01.01.2012 do 31.12.2012

- u hiljadama dinara

Grupa racuna racun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. PRIHODI I RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA				
	I. POSLOVNI PRIHODI (202+203+204-205+206)	201		513442	537707
60 61	1. Prihodi od prodaje	202	9.1	513353	537600
62	2. Prihodi od aktiviranja ucinaka i robe	203			
630	3. Povecanje vrednosti zalih ucinaka	204			
631	4. Smanjenje vrednosti zalih ucinaka	205			
64 65	5. Ostali poslovni prihodi	206	9.2	89	107
	II. POSLOVNI RASHODI (208 DO 212)	207		499717	500174
50	1. Nabavna vrednost prodane robe	208	9.3	613	742
51	2. Troškovi materijala	209	9.4	17346	19232
52	3. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali licni rashodi	210	9.5	294651	290518
54	4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	211	9.6; 9.7	15329	15192
53 55	5. Ostali poslovni rashodi	212	9.8; 9.9	171778	174480
	III. POSLOVNI DOBITAK (201-207)	213		13725	37533
	IV. POSLOVNI GUBITAK (207-201)	214			
66	V. FINANSIJSKI PRIHODI	215	9.10	209951	169145
68	VI. FINANSIJSKI RASHODI	216	9.11	26761	25572
67 68	VII. OSTALI PRIHODI	217	9.12	1210	4077
57 58	VIII. OSTALI RASHODI	218	9.13	1816	2657
	IX. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (213-214+ 215-216+217-218)	219	9.14	196309	182526
	X. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (214-213- 215+216-217+218)	220			
69 - 59	XI. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	221			
59 - 69	XII. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA	222			

- u hiljadama dinara

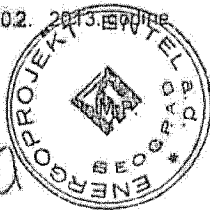
Grupa racuna, racun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	B. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (219-220+221-222)	223		196309	182526
	V. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (220-219+222-221)	224			
	G. POREZ NA DOBITAK				
721	1. Poreski rashod perioda	225		0	3140
722	2. Odloženi poreski rashodi perioda	226	g.15	4446	152
722	3. Odloženi poreski prihodi perioda	227			
723	D. Isplacena licna primanja poslodavcu	228			
	Dj. NETO DOBITAK (223- 224- 225- 226+ 227- 228)	229		191863	179234
	E. NETO GUBITAK (224- 223+ 225+ 226- 227 + 228)	230			
	Ä...Ä. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGACIMA	231			
	Z. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATICNOG PRAVNOG LICA	232			
	I. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	233	g.16	454	424
	2. Umanjenja (razvodnjena) zarada po akciji	234			

u BEogradu

dana 20.2.2015.godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Mirko Sogolka

Zakonski zastupnik:

J. J. J.

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

07470975 Maticni broj	Popunjiva pravno lice - preduzetnik 2112 Sifra delatnosti	100289086 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	☐ 19	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ 20 21 22 23 24 25 26
Vrsta posla		

Naziv : ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

IZVESTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

7005017138398

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

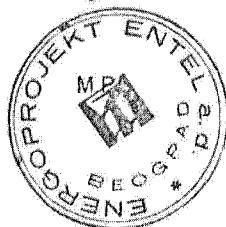
POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301	553464	597417
1. Prodaja i primljeni avansi	302	547957	589612
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303	263	60
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304	5244	7745
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305	562956	576575
1. Isplate dobavljacima i dati avansi	306	228368	250987
2. Zarade, naknade zarada i ostali licni rashodi	307	295360	298654
3. Placene kamate	308	0	43
4. Porez na dobitak	309	7876	3204
5. Placanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310	31352	23687
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311	0	20842
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	312	9492	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	313	2673252	284490
1. Prodaja akcija i udela (neto prilivi)	314		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	315		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	316	2449344	258981
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	317	1111	522
5. Primljene dividende	318	222797	24987
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	319	2505852	260687
1. Kupovina akcija i udela (neto odlivi)	320		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	321	38276	5630
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	322	2467576	255057
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	323	167400	23803
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	324		

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	325		
1. Uvecanje osnovnog kapitala	326		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti (neto prilivi)	327		
3. Ostale dugorocne i kratkorocne obaveze	328		
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	329	163989	131714
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	330		
2. Dugorocni i kratkorocni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	331		
3. Finansijski lizing	332		
4. Isplacene dividende	333	163989	131714
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	334		
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	335	163989	131714
G. SVEGA PRILIVI GOTOVINE (301+313+325)	336	3226716	881907
D. SVEGA ODLIVI GOTOVINE (305+319+329)	337	3232797	968976
Dj. NETO PRILIVI GOTOVINE (336-337)	338		
E. NETO ODLIV GOTOVINE (337-336)	339	6081	87069
Á...Á. GOTOVINA NA POCETKU OBRACUNSKOG PERIODA	340	41406	120479
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	341	14054	14976
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERACUNA GOTOVINE	342	2306	6980
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRACUNSKOG PERIODA (338-339+340+341-342)	343	47073	41406

u Beogradu dana 20.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

Stevan Sogojka

Zakonski zastupnik

[Signature]

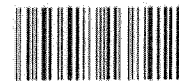
Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br. 114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07470975 Maticni broj	712 Sifra delatnosti	100389586 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	☐ 19	☐ 20 ☐ 21 ☐ 22 ☐ 23 ☐ 24 ☐ 25 ☐ 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

IZVESTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

7005017138411

u periodu od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine

- u hiljadama dinara

Red. br.	OPIS	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 309)	AOP	Ostali kapital (racun 309)	AOP	Neuplaceni upisani kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija (racun 320)
	1		2		3		4		5
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	401	173166	414	2338	427		440	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	402		415		428		441	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	403		416		429		442	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	404	173166	417	2338	430		443	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	405		418		431		444	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	406		419		432		445	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	407	173166	420	2338	433		446	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	408		421		434		447	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	409		422		435		448	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	410	173166	423	2338	436		449	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	411		424		437		450	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	412		425		438		451	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	413	173166	426		439		452	

Red. br.	OPIS	AOP	Rezerve (racun 321, 322)	AOP	Revalorizacione rezerve (racuni 330 i 331)	AOP	Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti (racun 332)	AOP	Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti (racun 333)
	1		6		7		8		9
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	453	22744	466	101824	479		492	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	454		467		480		493	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	455		468		481		494	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	456	22744	469	101824	482		495	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	457		470		483		496	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	458		471		484		497	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	459	22744	472	101824	485		498	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	460		473		486		499	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	461		474		487		500	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	462	22744	475	101824	488		501	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	463		476	11384	489		502	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	464		477	1303	490		503	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	465	22744	478	111905	491		504	

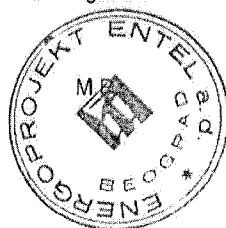
Red. br.	OPIS	AOP	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak do visine kapitala (grupa 35)	AOP	Otkupljene sopstvene akcije i udeli (racun 037,237)	AOP	Ukupno (kol. 2+3+4+5+6+7+8-9+10-11-12)
	1		10		11		12		13
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	505	397022	518		531		544	697094
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	506		519		532		545	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	507		520		533		546	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	508	397022	521		534		547	697094
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	509		522		535		548	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	510		523		536		549	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	511	397022	524		537		550	697094
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	512		525		538		551	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	513		526		539		552	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	514	397022	527		540		553	697094
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	515	194199	528		541		554	205583
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	516	186463	529		542		555	170104
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	517	424758	530		543		556	732573

Red. br.	OPIS	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (grupa 29)
	1		14
1	Stanje na dan 01.01. prethodne godine _____	557	
2	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - povecanje	558	
3	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u prethodnoj godini - smanjenje	559	
4	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. prethodne godine _____ (red.br. 1+2-3)	560	
5	Ukupna povecanja u prethodnoj godini	561	
6	Ukupna smanjenja u prethodnoj godini	562	
7	Stanje na dan 31.12. prethodne godine _____ (red.br. 4+5-6)	563	
8	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - povecanje	564	
9	Ispravka materijalno znacajnih gresaka i promena racunovodstvenih politika u tekucoj godini - smanjenje	565	
10	Korigovano pocetno stanje na dan 01.01. tekuce godine _____ (red.br. 7+8-9)	566	
11	Ukupna povecanja u tekucoj godini	567	
12	Ukupna smanjenja u tekucoj godini	568	
13	Stanje na dan 31.12. tekuce godine _____ (red.br. 10+11-12)	569	

u BEOGRAD dana 20.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izvestaja

[Signature]

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/06, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

Popunjiva pravno lice - preduzetnik		
07470975 Maticni broj	2112 Sifra delatnosti	100389086 PIB
Popunjiva Agencija za privredne registre		
750 1 2 3	☐ 19	☐ 20 ☐ 21 ☐ 22 ☐ 23 ☐ 24 ☐ 25 ☐ 26
Vrsta posla		

Naziv :ENERGOPROJEKT ENTEL AD

Sediste : NOVI BEOGRAD, Bulevar Mihajla Pupina 12

STATISTICKI ANEKS

7005017138404

za 2012. godinu

I OPSTI PODACI O PRAVNOM LICU ODNOSNO PREDUZETNIKU

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Broj meseci poslovanja (oznaka od 1 do 12)	601	12	12
2. Oznaka za velicinu (oznaka od 1 do 3)	602	2	2
3. Oznaka za vlasnistvo (oznaka od 1 do 5)	603	2	2
4. Broj stranih (pravnih ili fizickih) lica koja imaju ucesce u kapitalu	604		
5. Prosecan broj zaposlenih na osnovu stanja krajem svakog meseca (ceo broj)	605	182	191

II BRUTO PROMENE NEMATERIJALNIH ULAGANJA I NEKRETNINA, POSTROJENJA, OPREME I BIOLOSKIH SREDSTAVA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Bruto	Ispravka vrednosti	Neto (kol. 4-5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Nematerijalna ulaganja				
	1.1. Stanje na pocetku godine	606	7556	4028	3528
	1.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	607	512	XXXXXXXXXXXX	512
	1.3. Smanjenja u toku godine	608	1907	XXXXXXXXXXXX	1907
	1.4. Revalorizacija	609		XXXXXXXXXXXX	
	1.5. Stanje na kraju godine (606+607-608+609)	610	6161	4028	2133
02	2. Nekretnine, postrojenja, oprema i bioloska sredstva				
	2.1. Stanje na pocetku godine	611	337820	112521	225299
	2.2. Povecanja (nabavke) u toku godine	612	61418	XXXXXXXXXXXX	61418
	2.3. Smanjenja u toku godine	613	43842	XXXXXXXXXXXX	43842
	2.4. Revalorizacija	614		XXXXXXXXXXXX	
	2.5. Stanje na kraju godine (611+612-613+614)	615	355396	112521	242875

III STRUKTURA ZALIHA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
10	1. Zalihe materijala	616		
11	2. Nedovrsena proizvodnja	617		
12	3. Gotovi proizvodi	618		
13	4. Roba	619		
14	5. Stalna sredstva namenjena prodaji	620		
15	6. Dati avansi	621	2135	2503
	7. SVEGA (616+617+618+619+620+621=013+014)	622	2135	2503

IV STRUKTURA OSNOVNOG KAPITALA

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
300	1. Akcijski kapital	623	173166	173166
	u tome : strani kapital	624		
301	2. Udeli drustva sa ogranicenom odgovornoscu	625		
	u tome : strani kapital	626		
302	3. Ulozi clanova ortackog i komanditnog drustva	627		
	u tome : strani kapital	628		
303	4. Drzavni kapital	629		
304	5. Drustveni kapital	630		
305	6. Zadruzni udeli	631		
309	7. Ostali osnovni kapital	632	0	2338
30	SVEGA (623+625+627+629+630+631+632=102)	633	173166	175504

V STRUKTURA AKCIJSKOG KAPITALA

- broj akcija kao ceo broj
- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
	1. Obicne akcije			
	1.1. Broj obicnih akcija	634	422495	422495
deo 300	1.2. Nominalna vrednost obicnih akcija - ukupno	635	173166	173166
	2. Prioritetne akcije			
	2.1. Broj prioritetnih akcija	636		
deo 300	2.2. Nominalna vrednost prioritetnih akcija - ukupno	637		
300	3. SVEGA -nominalna vrednost akcija (635+637=623)	638	173166	173166

VI POTRAZIVANJE I OBAVEZE

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
20	1. Potrazivanja po osnovu prodaje (stanje na kraju godine 639 <= 016)	639	181128	283822
43	2. Obaveze iz poslovanja (stanje na kraju godine 640 <= 119)	640	26304	60046
deo 228	3. Potrazivanja u toku godine od drustava za osiguranje za naknadu stete (dugovni promet bez pocetnog stanja)	641	3928	3291
27	4. Porez na dodatu vrednost - prehodni porez (godisnji iznos po poreskim prijavama)	642	40412	28325
43	5. Obaveze iz poslovanja (potrazni promet bez pocetnog stanja)	643	287495	222838
450	6. Obaveze za neto zarade i naknade zarada (potrazni promet bez pocetnog stanja)	644	142374	140213
451	7. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	645	30974	30347
452	8. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog (potrazni promet bez pocetnog stanja)	646	47138	47390
461, 462 i 723	9. Obaveze za dividende, ucesce u dobitku i licna primanja poslodavca (potrazni promet bez pocetnog stanja)	647	330053	133086
465	10. Obaveze prema fizickim licima za naknade po ugovorima (potrazni promet bez pocetnog stanja)	648	5076	4557
47	11. Obaveze za PDV (godisnji iznos po poreskim prijavama)	649	87463	62678
	12. Kontrolni zbir (od 639 do 649)	650	1182345	1016593

VII DRUGI TROSKOVI I RASHODI

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
513	1. Troskovi goriva i energije	651	10456	9392
520	2. Troskovi zarada i naknada zarada (bruto)	652	220486	217950
521	3. Troskovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	653	48310	48568
522, 523, 524 i 525	4. Troskovi naknada fizickim licima (bruto) po osnovu ugovora	654	12472	11246
526	5. Troskovi naknada clanovima upravnog i nadzornog odbora (bruto)	655	916	947
529	6. Ostali licni rashodi i naknade	656	12467	11807
53	7. Troskovi proizvodnih usluga	657	107720	101842
533, deo 540 i deo 525	8. Troskovi zakupnina	658		
deo 533, deo 540 i deo 525	9. Troskovi zakupnina zemljava	659		
536, 537	10. Troskovi istrazivanja i razvoja	660		
540	11. Troskovi amortizacije	661	11361	14505
552	12. Troskovi premija osiguranja	662	1133	2919
553	13. Troskovi platnog prometa	663	1030	9794

- iznosi u hiljadama dinara

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
554	14. Troškovi članarina	664	2041	2091
555	15. Troškovi poreza	665	1688	4289
556	16. Troškovi doprinosa	666	303	0
562	17. Rashodi kamata	667	46	48
deo 560, deo 561 i 562	18. Rashodi kamata i deo finansijskih rashoda	668	64	48
deo 560, deo 561 i deo 562	19. Rashodi kamata po kreditima od banaka i dfo	669		
deo 579	20. Rashodi za humanitarne, kulturne, zdravstvene, obrazovne, naučne i verske namene, za zaštitu čovekove sredine i za sportske namene	670	1536	1370
	21. Kontrolni zbir (od 651 do 670)	671	432029	436816

- iznosi u hiljadama dinara

VIII DRUGI PRIHODI

Grupa racuna, racun	O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5
60	1. Prihodi od prodaje robe	672	613	742
640	2. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa, kompenzacija i povracaja poreskih dazbina	673		
641	3. Prihodi po osnovu uslovljenih donacija	674		
deo 650	4. Prihodi od zakupnina za zemljište	675	89	81
651	5. Prihodi od članarina	676		
deo 660, deo 661, 662	6. Prihodi od kamata	677	1111	582
deo 660, deo 661 i deo 662	7. Prihodi od kamata po racunima i depozitima u bankama i ostalim finansijskim organizacijama	678	263	60
deo 660, deo 661 i deo 669	8. Prihodi na osnovu dividendi i ucesca u dobitku	679	158460	158834
	9. Kontrolni zbir (672 do 679)	680	160536	160299

- iznosi u hiljadama dinara

IX OSTALI PODACI

O P I S	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Obaveze za akcize (prema godisnjem obracunu akciza)	681		
2. Obracunate carine i druge uvozne dazbine (ukupan godisnji iznos prema obracunu)	682		
3. Kapitalne subvencije i druga državna dodeljivanja za izgradnju i nabavku osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	683		
4. Drzavna dodeljivanja za premije, regres i pokrice tekucih troškova poslovanja	684		
5. Ostala državna dodeljivanja	685		
6. Primljene donacije iz inostranstva i druga bespovratna sredstva u novcu ili naturi od inostranih pravnih i fizickih lica	686		
7. Licna primanja preduzetnika iz neto dobitka (popunjavaju samo preduzetnici)	687		
8. Kontrolni zbir (od 681 do 687)	688		

X RAZGRANIČENI NEGATIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	689		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	690		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	691		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	692		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	693		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	694		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	695		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	696		

XI RAZGRANIČENI POZITIVNI NETO EFEKTI UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE I KURSNIH RAZLIKA

- iznosi u hiljadama dinara

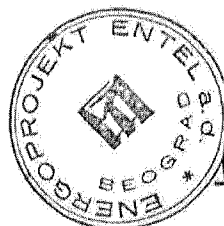
OPIS	AOP	Tekuca godina	Prethodna godina
1	2	3	4
1. Početno stanje razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	697		
2. Razgraničeni neto efekat ugovorene valutne klauzule	698		
3. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule	699		
4. Preostali iznos razgraničenog neto efekta ugovorene valutne klauzule (red. br. 1 + red. br. 2 - red. br. 3)	700		
5. Početno stanje razgraničenog neto efekta kursnih razlika	701		
6. Razgraničeni neto efekat kursnih razlika	702		
7. Srazmerni deo ukinutog razgraničenog neto efekta kursnih razlika	703		
8. Preostali iznos razgraničenog neto efekta kursnih razlika (red.br. 5 + red.br. 6 - red.br. 7)	704		

U Beogradu dana 20.2. 2013. godine

Lice odgovorno za sastavljanje
finansijskog izveštaja

[Signature]

M.P.

Zakonski zastupnik

[Signature]

Obrazac propisan Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", br.114/08, 5/07, 119/08, 2/10, 101/12 i 118/12)

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
ZA 2012. GODINU**

Beograd, 2013. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	5
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA	7
4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA.....	10
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	11
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	12
7.1. Procenjivanje.....	13
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi.....	15
7.4. Rashodi.....	15
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja.....	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	19
7.9. Finansijski lizing	20
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	22
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	21
7.12. Investicione nekretnine.....	23
7.13. Zalihe	24

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	25
7.15. Finansijski instrumenti	26
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	29
7.17. Kratkoročna potraživanja	29
7.18. Finansijski plasmani	31
7.19. Obaveze.....	31
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.....	32
7.21. Naknade zaposlenima.....	34
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	35
8.1. Kreditni rizik	37
8.2. Tržišni rizik	39
8.3. Rizik likvidnosti.....	41
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	42
9. BILANS USPEHA	44
9.1. Prihodi od prodaje	44
9.2. Ostali poslovni prihodi	45
9.3. Nabavna vrednost prodate robe	45
9.4. Troškovi materijala	45
9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	46
9.6. Troškovi amortizacije	46
9.7. Troškovi rezervisanja	47
9.8. Troškovi proizvodnih usluga.....	48
9.9. Nematerijalni troškovi.....	49
9.10. Finansijski prihodi.....	50
9.11. Finansijski rashodi.....	51
9.12. Ostali prihodi.....	52
9.13. Ostali rashodi.....	53
9.14. Dobitak pre oporezivanja	54
9.15. Porez na dobitak i neto dobitak	54
9.16. Neto dobitak po akciji	55
10. BILANS STANJA	55
10.1. Nematerijalna ulaganja.....	55
10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	56
10.3. Dugoročni fnansijski plasmani	57
10.4. Zalihe i dati avansi	58

10.5. Kratkoročna potraživanja	58
10.6. Kratkoročni finansijski plasmani.....	59
10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	59
10.8. Porez na dodatu vrednost i aktivna vremenska razgraničenja	60
10.9. Promene na kapitalu	61
10.10. Osnovni kapital	62
10.11. Rezerve.....	62
10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po po osnovu harija od vrednosti raspoloživih za prodaju	62
10.13. Neraspoređeni dobitak.....	63
10.14. Dugoročna rezervisanja	63
10.15. Obaveze iz poslovanja.....	67
10.16. Ostale kratkoročne obaveze.....	67
10.17. Obaveze po osnovu PDV, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	68
10.18. Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva.....	68
10.19. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	69
10.20. Vanbilansna aktiva i pasiva.....	70
11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA	71
12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA	73

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

<i>Sedište</i>	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
<i>Matični broj</i>	07470975
<i>Šifra i naziv delatnosti</i>	7112
<i>Poreski identifikacioni broj</i>	100389086

Relevantne pravne činjenice vezane za **istorijat Društva** su sledeće:

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Društvo je osnovano 1990. kao posebno pravno lice ,upisano je u registar kod Trgovinskog suda u Beogradu, na registarskom ulošku broj 1-4706-00, rešenjem Fi-425/90 od 12.01.1990. i upisano je kao Deoničko društvo za projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata I sistema "ENERGOPROJEKT ENTEL" sa potpunom odgovornošću Beograd. Na osnovu Odluke o izdavanju internih deonica i Odluke o promeni statusa od 13.juna 1991. godine kao deoničko društvo. Rešenjem IV.Fi.12129/02 od 28. 11.2002. Društvo posluje kao akcionarsko društvo.

Registrovano je kod Trgovinskog suda u Beogradu, registarski uložak br. 1-4703-00. Registrovano je i kod Agencije za privredne registre, Registar privrednih društava broj BD 8049 od 29.3.2005. godine.

Privatizacija društva je započeta po starim zakonima važećom u doba SFRJ i na osnovu zaključenog Sporazuma o promenama u sistemu Energoprojekt kada su organizovana deonička društva. U toku 1991. god. na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu i raspolaganju društvenim kapitalom doneta je odluka o izdavanju internih deonica nakon čega je u odgovarajući registar društvo upisano kao mešovito deoničko društvo.

Kasnija privatizacija društva vršena je krajem 2000.g. i završila se 2001.g. po Zakonu o svojinskoj transformaciji - sticanje akcija po osnovu upisa - prvi krug.

Ministarstvo za privredu i privatizaciju u postupku zakonitosti i postupka svojinske transformacije, na osnovu Zakona o privatizaciji verifikovala je

sproveden postupak privatizacije i po dobijanju Rešenja, na osnovu Zakona o preduzećima upisano je u odgovarajući registar kao akcionarsko društvo s tim što je jedan deo kapitala izražen u akcijama prenet Fondu PIO a preostali deo prenet je Akcijskom fondu. EP Holding je bio većinski vlasnik sa 51%.

Krajem 2006. završen je postupak konverzije tako što je jedan broj akcionara (fizička lica, Fond PIO i Akcijski fond) zamenio svoje akcije sa akcijama EP Holdinga tako da je EP Holding po osnovu izvršene konverzije stekao vlasništvo od 86,26% .

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, nuklearnih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema.

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, **osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE**

Društvo je matično društvo koje sa tri zavisna društava:

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

- čini **grupaciju:**
  - Energoprojekt Entel

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>	
kompanija ENERGOPROJEKT QATAR	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C	<i>100 % vlasništva</i>
kompanija ENERGO CONSULT UAE	<i>100 % vlasništva</i>

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u **srednje pravno lice**.

U Društvu je **prosečan broj zaposlenih radnika**, na osnovu stanja krajem svakom meseca, iznosio:

- 2012. godine 182 i

- 2011. godine: 191 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su **pojedinačni finansijski izveštaji Društva** i odobreni su od strane ODBORA DIREKTORA ENERGOPROJEKTE ENTEL-a dana 27.02.2013. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti izmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Ključni rukovodeći kadar Društva u 2012. godini sačinjavala su sledeća lica:

MLADEN SIMOVIĆ	direktor
GORDANA LIŠOV	Izvršni direktora za finansije, računovodstvo
JAROSLAV UROŠEVIĆ	Izvršni direktor za realizaciju projekta,

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u većinskom vlasništvu Energoprojekt Holding a.d. sa 86,26% dok ostatak čine mali akcionari sa 12,43% druga pravna lica sa 0,96% i Kastodi račun sa 0,35%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

U Republici Srbiji je **Zakon o računovodstvu i reviziji** (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/09) osnovni pravni akt kojim se preciziraju različita pitanja vezana za obavljanje računovodstvenih aktivnosti.

Pri sastavljanju i prezentaciji finansijskih izveštaja Društva uvažena je odredba Zakona o računovodstvu i reviziji, po kojoj su pravna lica dužna da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje imovine, obaveza, prihoda i rashoda; sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja, vrše shodno:

- zakonskoj regulativi,
- profesionalnoj regulativi i
- internoj regulativi.

Pod **zakonskom regulativom** se podrazumevaju zakoni i podzakonski propisi doneti za izvršavanje zakona.

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o računovodstvu i reviziji (»Službeni glasnik RS« broj 46/2006 i 111/2009),
- Zakon o porezu na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2011),
- Zakon o porezu na dodatu vrednost (»Službeni glasnik RS« broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007),
- Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 05/2007, 119/2008, 02/2011);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 114/2006, 119/2008, 09/2009, 04/2011, 03/2012);
- Pravilnik o izmenama i dopunama pravilnika o Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (»Službeni glasnik RS« broj 04/2011, 03/2012),
- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2011),
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2011),
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2011).

Profesionalna regulativa se prvenstveno odnosi na:

- Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izveštaja (u nastavku: Okvir),
- Međunarodne računovodstvene standarde (u nastavku: MRS),
- Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u nastavku: MSFI) i
- Tumačenja koje je doneo Komitet za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane, zakonske regulative, a sa druge strane, profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbije prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (“Službeni glasnik RS” broj 114/2006, 5/2007, 119/2008 i 2/2011), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 – „Prezentacija finansijskih izveštaja“;
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja, a ove stavke, po profesionalnoj regulativi, ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze Društva.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od profesionalne regulative nastaju kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Od pravnih akata koji predstavljaju **internu regulativu Društva**, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćen je aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama društva, koji je donet 28.02.2007. od strane Upravnog odbora Društva). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Finansijski izveštaji Društva za 2012. godinu prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih

izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike. Ovim Pravilnikom je, pored ostalog, propisana sadržina pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o tokovima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu, Napomena uz finansijske izveštaje i Statističkog aneksa; za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike koji poslovne knjige vode po sistemu dvojnog knjigovodstva.

Pravilnikom je, takođe, precizirano da se podaci u Bilansu stanja, Bilansu uspeha, Izveštaju o tokovima gotovine, Izveštaju o promenama na kapitalu i Statističkom aneksu upisuju u hiljadama dinara, a da se broj zaposlenih radnika upisuje u celom broju; što je uvaženo i u objašnjenjima prezentovanim kroz ove Napomene.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti,
- Načelo doslednosti,
- Načelo opreznosti,
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, приходima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina

i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo **suština iznad forme** podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i o obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti. Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo **pojedinačnog procenjivanja** podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile

dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravljajući početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljavanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno *ustanovljene greške koje nisu materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu će se materijalnost određivati shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su

konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva dinar**. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2011. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine, priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, utvrđivanje rezervisanja za garancije i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer**

(pravičnoj) vrednosti aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kurs Narodne banke Srbije

<i>Valuta</i>	<i>31.12.2012.</i>	<i>31.12.2011.</i>
	<i>Iznos u dinarima</i>	
1 EUR	113,7183	104,6409
1 USD	86,1763	80,8662
1 QR	23,6748	22,2160
1 AED	23,4587	22,0170

7.3. Prihodi

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga, a kao ostali prihodi mogu da se jave: prihodi od aktiviranja učinaka i robe, povećanje vrednosti zaliha nedovršenih i gotovih proizvoda i nedovršenih usluga (ako je tokom godine došlo do smanjenja navedenih zaliha, za iznos smanjenja se umanjuje ukupan poslovni prihod), prihodi od premija, subvencija, dotacija i sl.; i drugi poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe se priznaju kada su kumulativno zadovoljeni sledeći uslovi: Društvo je na kupca prenelo značajne rizike i koristi od vlasništva nad proizvodom i robom, Društvo ne zadržava učešće u upravljanju prodatim proizvodom i robom u meri koja se uobičajeno povezuje sa vlasništvom, niti zadržava kontrolu nad prodatim proizvodom i robom; iznos prihoda se može pouzdano izmeriti, verovatan je priliv ekonomske koristi u Društvo povezane sa tom transakcijom i troškovi koji su nastali ili će nastati u datoj transakciji se mogu pouzdano izmeriti.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *prihod povezan sa određenom transakcijom se priznaje prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koji se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz

poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodane robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru ostalih rashoda, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava ili
- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike,
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koji su dodeljeni tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjnje će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjnje će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknativi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane (ili očekivane) poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložena poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i

- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe *iz istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe *iz razvoja (ili iz faze razvoja internog projekta)* uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže proceni ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za

iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Naknadno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi

se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga.

Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva; se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, amortizacija sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknadivi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknadivog iznosa tog sredstva.

Nadoknadivi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknadivi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknadivi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **FIFO metode**, koja polazi od pretpostavke da se stavke zaliha materijala koje su najranije nabavljene najranije i utroše u proizvodnom procesu.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Suštinski, vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i zaliha nedovršene proizvodnje nastaje kao rezultat računovodstva troškova i učinaka (proizvodno računovodstvo). Preciznije, zalihe nedovršene proizvodnje i zalihe gotovih proizvoda, koja nastaju kao rezultat proizvodnog procesa, vode se po standardnoj ceni koštanja. Razlika između vrednosti zaliha po stvarnoj ceni koštanja utvrđena nakon pogonskog obračuna i vrednosti zaliha po standardnoj ceni koštanja predstavlja odstupanje od cene gotovih proizvoda.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza rapoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj pojavnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća,

- krediti (zajmovi) i potraživanja i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja ili
- posle početnog priznanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „*hedžinga*“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava, finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i **potraživanja** su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja,
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknado odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha,

iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja

preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana (na primer, Društvo nije uspelo sudskim putem da izvrši naplatu potraživanja). Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, na osnovu predloga računopolagača, nakon razmatranja i predloga Komisije za otpis i rashod, donosi Upravni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja. Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, reprogramirana dugoročna potraživanja na osnovu dogovora postignutih sa kupcima, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od dana bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu procenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno procenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl.; vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, **shodno MRS 37** - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa. Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije

zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

Potencijalna obaveza je: moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji

predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodaniće se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe **MRS 19 - Primanja zaposlenih**. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja. Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskonta stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuje zaposlenima u visini trostrukog iznosa zarade koju su ostvarili za mesec koji prethodi mesecu u kojem se isplaćuje otpremnina (u skladu sa uslovima definisanim Pojedinačnim kolektivnim ugovorom) ili u iznosu definisanom Zakonom o radu ukoliko je to povoljnije za zaposlenog.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: *rizik koncentracije*, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; *operativni rizik*, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih

unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; *reputacioni rizik*, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije, dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; *pravni rizik*, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje **finansijskih rizika**, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „*hedžinga*“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da *rizični profil Društva* uvek bude u skladu ka *sklonošću Društva ka rizicima*, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je **Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika.**

U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

Društvo ima značajne koncentracije kreditnog rizika naplate potraživanja od kupaca, koji imaju veoma dug period kreditiranja od strane Društva zbog njihove nelikvidnosti.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,

Energoprojekt Entel a.d.

- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Kupci u zemlji</i>		
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	21.403	60.187
TEPSCO	14.159	9.462
ENERGOPROJEKT INDUSTRIJA	418	1.062
ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA	922	1.115
ENERGOPROJEKT HIDROINZINJERING	1.072	3.197
ENERGOPROJEKT ARHITEKTURA	482	-
Ostali	1.302	656
Svega	39.758	75.679
<i>Kupci u inostranstvu</i>		
ENERGONIGERIJA	10.713	5.302
EP CRNA GORA	3.618	-
KOMPANIJA QATAR	20.876	45.714
KOMPANIJA OMAN	72.011	42.600
KOMPANIJA UAE	34.152	18.690
FICHTNER DUBAI	21.940	30.011
KAHRAMA QATAR	0	65.826
Ostali		
Svega	163.310	208.143
UKUPNO	203.068	283.822

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Tekuća</i>		
0-30 dana od dospeća	9.469	174.391
30 - 60 dana od dospeća	2.351	6.920
60 - 90 dana od dospeća	10.837	95.837
preko 90 dana od dospeća	180.411	6.674

UKUPNO	203.068	283.822
---------------	----------------	----------------

Nedospela potraživanja od kupaca u iznosu od 9.469 hiljada dinara uglavnom dospevaju u roku od 15 dana nakon izdavanja fakture, shodno dogovorenim uslovima plaćanja.

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva starih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno dolarom.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da bi negativna promena kurseva značajnije uticala na promenu rezultata Društva, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo valutnom riziku**.

U sledećoj tabeli je, na osnovu podataka iz deviznog podbilansa, iskazana knjigovodstvena vrednost monetarnih sredstava i obaveza.

<i>Sredstva u USD</i>		<i>Obaveze u USD</i>	
<i>2012.</i>	<i>2011.</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
148.979	202.841	2.688	2.523

Obzirom na iskazane razlike u deviznim podbilansima, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na nominalni rast kursa dinara od 10% u odnosu na strane valute. Stopa osetljivosti od 10% predstavlja procenu razumno očekivanih promena u kursevima stranih valuta. Analiza osetljivosti uključuje samo gotovinska sredstva, nenaplaćena potraživanja i neizmirene obaveze iskazane u stranoj valuti, i usklađuje njihovo prevođenje na kraju perioda za potencijalnu depresijaciju ili apresijaciju funkcionalne valute u odnosu na strane valute.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu USD, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena EUR-a) analiza osetljivosti je urađena na način koji podrazumeva identičnu fluktuacija svih za Društvo relevantnih valuta.

Uz nepromenjene ostale varijable, *apresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog pozitivnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, *depresijacija nacionalne valute* bi prouzrokovala negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda zbog negativnih efekata neto kursnih razlika između deviznih sredstava i obaveza.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju depresijacije nacionalne valute za 10%	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	1.261	1.620

Napomena: Neto uticaj na rezultat tekućeg perioda izračunati su na sledeći način: (Devizna sredstva u USD - Devizne obaveze u USD) x 10% x Srednji kurs USD na datum bilansa stanja.

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Energoprojekt Entel a.d.

Struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Dobavljači u zemlji</i>		
ENERGOPROJEKT HOLDING	9.890	7.676
Ostali	5.835	3.438
Svega	15.725	11.114
<i>Dobavljači u inostranstvu</i>		
AGENT JERSEY	2.688	2.523
Ostali		
Svega	2.688	2.523
UKUPNO	18.413	13.637

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Tekuća		
0-30 dana od dospeća	18.413	13.637
30 - 60 dana od dospeća		
60 - 90 dana od dospeća		
preko 90 dana od dospeća		
UKUPNO	18.413	13.637

Rizik od promene cena je rizik da će fer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati zbog promena tržišnih cena (koje nisu one koje nastaju usled kamatnog ili valutnog rizika), bilo da su te promene prouzrokovane faktorima specifičnim za pojedinačni finansijski instrument ili njegovog emitenta, ili da faktori utiču na sve slične finansijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti racio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni racio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski racio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti racio likvidnosti	2 : 1	6,06	4,17
Rigorozni racio likvidnosti	1 : 1	6,04	4,15
Gotovinski racio likvidnosti		0,51	0,30
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	467.569	443.499

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak/gubitak	191.863	179.234
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	697.094	677.552
Kapital na kraju godine	732.573	697.094
Svega	1.429.667	1.374.646
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,27	0,26

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze	92.343	139.955
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,11	0,17
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	732.573	697.094
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	105.316	153.105
Svega	837.889	850.199
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,98	0,18

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	92.344	139.955
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	47.073	41.406
Svega	45.271	98.549
Kapital	732.573	697.094
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	16,18	7,09

9. BILANS USPEHA

9.1. Prihodi od prodaje

Društvo ostvaruje prihod **pružanjem usluga na domaćem**, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

Struktura prihoda od prodaje	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi od prodaje povezanim pravnim licima</i>		
Prihodi od prodaje usluga zavisnim pravnim licima	132.198	205.765
Prihodi od prodaje usluga ostalim povezanim pravnim licima	202.694	77.472
Svega	334.892	283.237
<i>Prihodi od prodaje na domaćem tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda	613	742
Prihodi od prodaje usluga	122.586	196.981
Svega	123.199	197.723

Energoprojekt Entel a.d.

<i>Prihodi od prodaje na inostranom tržištu</i>		
Prihodi od prodaje proizvoda		
Prihodi od pružanja usluga	55.262	56.640
Svega	55.262	56.640
UKUPNO	513.353	537.600

Specifikacija najznačajnijih kupaca

naziv kupca	prihod
ELEKTROPRIVREDA SRBIJE	61.860
ENERGOPROJEKT OPREMA	193.892
KOMPANIJE ENTELA	132.198
EP CRNA GORA	25.187

9.2. Ostali poslovni prihodi

Struktura ostalih poslovnih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Prihod od zakupnina	89	81
Ostali poslovni prihodi	0	26
UKUPNO	89	107

Prihod od zakupnina je od izdavanja stana radniku Društva.

9.3. Nabavna vrednost prodate robe

Nabavna vrednost prodate robe se u celokupnom iznosu odnosi na nabavnu vrednost prodate robe zavisnim pravnim licima i to kompanijama u Qataru i Omanu: u 2012. godini je iznosila 613 hiljade RSD, a u 2011. godini 742 hiljade RSD.

9.4. Troškovi materijala

Struktura troškova materijala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi materijala za izradu	2.212	65
Troškovi ostalog materijala	4.678	9.775
Troškovi goriva i energije	10.456	9.392
UKUPNO	17.346	19.232

9.5. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

Struktura troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Troškovi zarada</i>		
Troškovi zarada i naknada zarada - bruto	220.486	217.950
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	48.310	48.569
Svega	268.796	266.519
Troškovi ugovora o delu, autorskih ugovora, ugovora o privremenim i povremenim poslovima i sl.	12.472	11.245
Naknada članovima upravnog i nadzornog odbora	916	947
Ostali lični rashodi i naknade	12.467	11.807
UKUPNO	294.651	290.518

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

- troškovi solidarnih pomoći 2.174
- troškovi prevoza na posao 4.210
- troškovi službenih putovanja 3.303

9.6. Troškovi amortizacije

Struktura troškova amortizacije	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Amortizacija nematerijalnih ulaganja	1.906	1.396
Amortizacija nekretnina	0	3.668
Amortizacija postrojenja i opreme	9.455	9.440
Amortizacija investicionih nekretnina		
UKUPNO	11.361	14.504

Na dan 31.12.2012. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti.

Efekat promene računovodstvene procene uticao je na promenu visine troškova amortizacije za 2012. godinu, a time, posledično, i na visinu knjigovodstvene vrednosti sredstava na dan 31.12.2012. godine.

Usled promenjene procene, trošak amortizacije za 2012. godinu je manji, to jest knjigovodstvena vrednost sredstava na dan 31.12.2012. godine je veća za 1.517 hiljada RSD.

Što se tiče budućeg perioda, određena rezidualna vrednost će prouzrokovati da ukupna računovodstvena amortizacija, na kraju korisnog veka trajanja svih sredstava koja su bila predmet Procene, bude niža za 199.803 hiljada RSD, to jest za ukupno procenjeni iznos koje bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstva, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđivanja i pod pretpostavkom da su sredstva već na kraju svog korisnog veka i u stanju koje se očekuje na kraju njihovog korisnog veka trajanja.

Uz zanemarivanje procenjene rezidualne vrednosti, po pitanju efekata promene korisnog veka trajanja, u slučaju povećanja korisnog veka trajanja u odnosu na prethodne procene, pozitivni efekti na finansijski rezultat Društva (usled smanjenja troškova amortizacije tekuće godine zbog povećanja roka trajanja sredstava), u tekućoj i u narednim godinama, će se kompenzovati u onim godinama kada bi sredstva, shodno ranijim procenama, prestala da se amortizuju. Prestanak amortizacije bi bio posledica činjenice da im je kompletan koristan vek trajanja protekao u prethodnom periodu. Praktično, negativni efekti amortizacije za neko konkretno sredstvo, a time i negativni efekti na finansijski rezultat Društva, biće jednaki godišnjoj amortizaciji u onim godinama za koliko je, novom Procenom, produžen vek trajanja pojedinih sredstava. Analogno iznetom, važi u slučaju sredstava kojima je novom procenom skraćen ranije procenjeni vek trajanja.

9.7. Troškovi rezervisanja

Struktura troškova rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	3.968	688
Dugoročna rezervisanja po osnovu sudskih sporova		
Ostali troškovi rezervisanja		
UKUPNO	3.968	688

Troškovi rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju u 2012. godini jednaki su razlici između, s jedne strane, iznosa rezervisanja za otpremnine na kraju 2012. godine umanjenog za iznos rezervisanja za otpremnine na dan 31.12.2011. godine umanjenog za iznos isplaćenih otpremnina u toku 2012. godine.

Procena rezervisanja na datum bilansa stanja po osnovu MRS 19 (za otpremnine prilikom odlaska u penziju, detaljnije je objašnjena u Napomeni 11.12.

9.8. Troškovi proizvodnih usluga

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Troškovi usluga na izradi učinaka	292	-
Troškovi transportnih usluga	15.199	17.887
Troškovi investicionog i tekućeg održavanja	1.740	3.432
Troškovi zakupnina	0	522
Troškovi sajmovi	166	143
Troškovi reklame i propagande	2.443	1.876
Troškovi ostalih usluga	87.880	77.982
UKUPNO	107.720	101.842

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje i to: opreme (u 2012. Godini 169 hiljada RSD; u 2011. godini 350 hiljada RSD), zgrade (u 2012. Godini 1.030 hiljada RSD; u 2011. Godini 2.694 hiljada RSD) i vozila (u 2012. Godini 541 hiljada RSD; u 2011. godini 388 hiljade RSD).

Troškovi reklame i propagande se odnose na:

- troškove promocije (u 2012. Godini 166 hiljade RSD; u 2011. godini 143 hiljada RSD),
- troškove reklame, uključujući i troškove ispitivanja tržišta, kao i troškove izrade prospekata i publikacija (u 2012. Godini 2.443 hiljade RSD; u 2011. godini 1.876 hiljada RSD) i

U okviru **troškova ostalih usluga** najznačajniji deo se odnosi na:

- troškove Holdinga (u 2012. godini 84.309 hiljada RSD; u 2011. godini 73.696 hiljada RSD) i
- komunalne usluge u koje spadaju troškovi vode, čišćenja i dr. (u 2012. Godini 478 hiljada RSD; u 2011. godini 467 hiljada RSD).

Troškovi ostalih usluga se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr. (u 2012. Godini 3.094 hiljada RSD; u 2011. godini 3.819 hiljade RSD)

9.9. Nematerijalni troškovi

Struktura nematerijalnih troškova	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Troškovi neproizvodnih usluga	40.851	33.588
Troškovi reprezentacije	6.306	7.500
Troškovi premija osiguranja	1.133	2.919
Troškovi platnog prometa i bankarskih usluga	1.030	9.794
Troškovi članarina	2.041	2.091
Troškovi poreza	1.688	4.289
Ostali nematerijalni troškovi	11.009	12.467
UKUPNO	64.058	72.648

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2012. godini 1.133 hiljada RSD; u 2011. godini 2.919 hiljade RSD)

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa se odnosi u 2012. godini 42 hiljada RSD (u 2011. godini 128 hiljade RSD), a na troškove bankarskih usluga se odnosi u 2012. godini 954 hiljada RSD (u 2011. godini 8.511 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta, poreza na upotrebu mobilnih telefona i dr. Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na porez na imovinu takse za uredjenje gradjevisknog zemljišta (u 2012. Godini 1.110 hiljade RSD; u 2011. godini 3.682 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi se odnose na: takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl.

- troškove sponzorstva (u 2012. godini 209 hiljada RSD; u 2011. godini 2.843 hiljada RSD).
- troškove donacija (u 2012. godini 8.062 hiljade RSD; u 2011. Godini 7.338 hiljada RSD).

9.10. Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Prihodi od kamata</i>		
Prihodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	-	-
Prihodi od kamate po drugim osnovama	1.111	582
Svega	1.111	582
<i>Pozitivne kursne razlike</i>		
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	23.220	2.204
Pozitivne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Pozitivne kursne razlike po drugim osnovama	24.322	6.030
Svega	47.542	8.234

Energoprojekt Entel a.d.

Prihodi od efekata valutne klauzule	2.642	1.362
Učešća u dobitku zavisnih pravnih lica	158.459	156.961
Ostali finansijski prihodi	197	2.006
UKUPNO	209.951	169.145

Najznačajniji deo **prihoda od kamata po drugim osnovama** je posledica kamata od banke za sredstva na računima i plasiranim sredstvima (u 2012. godini 848 hiljade RSD; u 2011. godini 582 hiljada RSD).

9.11. Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Rashodi kamata</i>		
Rashodi od kamate iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	17	
Rashodi od kamate iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Rashodi od kamate po drugim osnovama	47	46
Svega	64	46
<i>Negativne kursne razlike</i>		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
Negativne kursne razlike iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima		
Negativne kursne razlike po drugim osnovama	25.052	24.636
Svega	25.052	24.636
Rashodi od efekata valutne klauzule	1.552	867
Ostali finansijski rashodi	93	23
UKUPNO	26.761	25.572

Najznačajniji deo **rashoda po osnovu efekata valutne klauzule** se odnosi na negativne efekte po osnovu faktura prema kupcima sa valutnom klauzulom (u 2012. godini 1.552 hiljade RSD; u 2011. godini 867 hiljada RSD)

Ostali finansijski rashodi se gotovo u celokupnom iznosu odnose na troškove obrade zahteva banke potrebnih za tendere (u 2012. godini 93 hiljade RSD; u 2011. godini 23 hiljade RSD).

9.12. Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali prihodi</i>		
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	-	-
Dobici od prodaje učešća i dugoročnih hartija od vrednosti	59	258
Viškovi		
Naplaćena otpisana potraživanja		
Prihodi od smanjenja obaveza		
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika		
Prihodi od ukidanja rezervisanja		
Ostali nepomenuti prihodi		
Svega	59	258
<i>Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme	1.109	1.619
Dugoročnih finansijskih plasmana i hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha		
Potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine akcije	42	2.200
Svega		
UKUPNO OSTALI PRIHODI I PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE	1.151	3.819
Dobitak poslovanja koje se obustavlja		
Pozitivan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	1.210	4.077

9.13. Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali rashodi</i>		
Gubici od prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	174	690
Gubici od prodaje i rashodovanja materijala		
Manjkovi		
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja		598
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe		
Ostali nepomenuti rashodi	1.536	1.369
Svega	1.710	2.657
<i>Rashodi po osnovu obezvređenja imovine</i>		
Nematerijalne imovine		
Nekretnina, postrojenja i opreme		
Dugoročnih finansijskih plasmana i drugih hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju		
Zaliha materijala i sirovine		
Potraživanja i kratkočnih finansijskih plasmana		
Ostale imovine	106	
Svega	-	
UKUPNO OSTALI RASHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE		
Gubitak poslovanja koje se obustavlja		
Negativan efekat promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih perioda		
UKUPNO	1.816	2.657

Najznačajniji deo **ostalih nepomenutih rashoda** se odnosi na izdatke za humanitarne, kulturne i zdravstvene (u 2012. godini 1.536 hiljada RSD, a u 2011. godini 1.369 hiljada RSD).

9.14. Dobitak pre oporezivanja

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	513.442	537.707
Poslovni rashodi	499.717	500.174
Poslovni rezultat	13.725	37.533
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	209.951	170.764
Finansijski rashodi	26.761	25.572
Finansijski rezultat	183.190	145.192
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	1.210	2.458
Ostali rashodi	1.816	2.657
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-606	-199
<i>Efekte poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	724.603	710.929
UKUPNI RASHODI	528.294	528.403
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	196.309	182.526

9.15. Porez na dobitak i neto dobitak

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Dobitak pre oporezivanja	196.309	182.526
Uskladivanje i korekcija prihoda/rashoda u poreskom bilansu		
Kapitalni dobici/gubici iskazani u bilansu uspeha		
Oporeziva dobit	196.309	182.526
Kapitalni dobici/gubici obračunati u		

Energoprojekt Entel a.d.

skladu sa zakonom		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (10% od poreske osnovice)		
Ukupna umanjene obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenu		
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	196.309	182.526
Poreski rashod perioda	4.473	3.140
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	27	152
Neto dobitak	191.863	179.234

9.16. Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	191.863	179.234
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	454	424

10. BILANS STANJA

10.1. Nematerijalna ulaganja

Struktura i promena stanja nemat. ulaganja	<i>u 000 dinara</i>			Ukupno
	Nemat. ulaganja u pripremi	Avansi za nemater. ulaganja	Ostala nemater. ulaganja	
<i>Nabavna vrednost</i>				
Početno stanje (1.1.2012.)			7.556	7.556
Korekcije početnog stanja				
Nove nabavke u toku godine	512		512	1.024
Prenos sa jednog oblika na drugi	-512			-512
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Ostalo				

Energoprojekt Entel a.d.

Krajnje stanje (31.12.2012.)			8.068	8.068
<i>Ispravka vrednosti</i>				
Početno stanje (01.1.2012.)			4.028	4.028
Korekcije početnog stanja				
Amortizacija za 2012. godinu			1.907	1.906
Prenos sa jednog oblika na drugi				
Revalorizacija - efekti procene				
Otuđivanje, rashodovanje i dr.				
Ostalo				
Krajnje stanje (31.12.2012.)			5.935	5.935
<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>				
Stanje 1.1.2012.			3.528	3.528
Stanje 31.12.2012.			2.133	2.133

10.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Struktura i promena stanja nekretnina, postrojenja i opreme	<i>u 000 dinara</i>					
	Zemljište	Grad. objekti	Postrojenja i oprema	Nekret., postr. i oprema u pripremi	Investici one nekretni ne	UKUPNO
<i>Nabavna vrednost</i>						
Početno stanje (1.1.2012.)		281.193	46.067	0	10.560	337.820
Korekcije početnog stanja						0
Nove nabavke u toku godine		23.653	14.112	23.653		61.418
Prenos sa jednog oblika na drugi				-23.653		-23.653
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-1.736		-10.560	-12.296
Prenos na kompaniju						
Krajnje stanje (31.12.2012.)	0	304.846	58.443	0	0	363.289

Energoprojekt Entel a.d.

	<i>Ispravka vrednosti</i>					
Početno stanje (01.1.2012.)		89.951	22.570			112.521
Korekcije početnog stanja						0
Amortizacija za 2012. godinu		0	9.455			9.455
Prenos sa jednog oblika na drugi						0
Revalorizacija - efekti procene						0
Otuđivanje, rashodovanje i dr.			-1.562			-1.562
Prenos na kompaniju						
Kursne razlike						
Krajnje stanje (31.12.2012.)		89.951	30.463	0	0	120.414
	<i>Sadašnja (neotpisana) vrednost</i>					
Početno stanje 1.1.2012.		191.242	23.497		10.560	225.299
Krajnje stanje 31.12.2012.		214.895	27.980		0	242.875

Na konto investicionih nekretnina prebačen je sa konta stalna sredstva namenjena prodaji stan koji je dobijen u kompenzaciji sa Energoprojekt Visokogradnjom.

10.3. Dugoročni finansijski plasmani

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica</i>		
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU LLC. OMAN	16.463	16.463
OSNIVACKI ULOG U ENERGOCONSALT UAE	2.634	2.634
OSNIVACKI ULOG U KOMPANIJU QATAR	3.877	3.877
Svega	22.974	22.974
<i>Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica i druge H.o.V. namenjene prodaji</i>		
AIK BANKA NIS	20.515	21.241
Svega		
UKUPNO	20.515	21.241
<i>Ostali dugoročni finansijski plasmani</i>		
Depoziti za garancije banaka	810	1.684
Dugoročni stambeni	950	

Energoprojekt Entel a.d.

kreditni dati zaposlenima		
Svega	1.760	1.684
UKUPNO	45.249	45.899

Učešće u kapitalu u našim kompanijama je shodno zahtevima MRS 21 koji kaže "Efekti promena deviznih kurseva", učešća u kapitalu predstavljaju nemonetarnu stavku, i kao takva nisu podložna kursiranju na kraju godine vratili učešće na iznose u RSD kada su nastali.

Akcije AIK Banke Niš iskazane su po fer vrednosti (cena na berzi na dan 31.12.2012. RSD 1.566,00)

Društvo poseduje 13.100 akcija AIK BANKE što predstavlja 0,15 % vlasništva.

10.4. Zalihe i dati avansi

Struktura zaliha i Datih avansa	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
Dati avansi	2.135	2.503
UKUPNO	2.135	2.503

10.5. Kratkoročna potraživanja

Struktura kratkoročnih potraživanja	<i>u 000 dinara</i>	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja po osnovu prodaje</i>		
Kupci – matična i zavisna pravna lica	127.039	107.004
Kupci – ostala povezana pravna lica	3.157	4.961
Kupci u zemlji	36.601	70.718
Kupci u inostranstvu ostala pravna lica	36.271	101.139
Svega	203.068	283.822
<i>Potraživanja iz specifičnih poslova</i>		
Ostala potraživanja iz specifičnih poslova	269.668	247.999
Svega	269.668	247.999
<i>Druga potraživanja</i>		
Potraživanja za kamatu i dividende	4.571	1
Potraživanja od zaposlenih	107	57
Potraživanja od državnih organa i organizacija	0	345

Energoprojekt Entel a.d.

Potraživanja za više plaćen porez na dobit	9.505	1.629
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	646	1.267
Svega	14.829	3.299
UKUPNO	487.565	535.120

Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja su nekamatonosna.
Nemamo neusaglašenih stanja potraživanja

10.6. Kratkoročni finansijski plasmani

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Ostali kratkoročni krediti i plasmani</i>		
Namensko oročenje sredstava kod domaćih poslovnih banaka	22.331	4.099
Svega	22.331	4.099
UKUPNO	22.331	4.099

Ostali kratkoročni plasmani **uključuju deponovana sredstva kod domaćih poslovnih banaka - overnight deposit.**

Sredstava su deponovana **po stopi od Beonia umanjeno za 200 b.p. na godišnjem nivou.**

10.7. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Tekući računi (dinarski)	451	110
Tekući računi (devizni)	46.606	41.269
Dinarska blagajna	-	-
Devizna blagajna	16	27
UKUPNO	47.073	41.406

U okviru **tekućih dinarskih i deviznih računa** Društva iskazan su sredstva:

- u poslovnim bankama u zemlji (Raiffaisen bank, Erste Banke i Alpha banke) i
- na deviznim računima (Doha banka i ADCB Bank Dubai)

**10.8. Porez na dodatu vrednost i
aktivna vremenska razgraničenja**

Struktura poreza na dodatu vrednosti i aktivnih vremenskih razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Porez na dodatu vrednost	489	
Unapred plaćeni troškovi	182	66
Razgraničeni porez na dodatu vrednost	138	260
UKUPNO	809	326

Razgraničeni PDV u iznosu od 138 hilj. RSD obuhvata iskazan PDV u primljenim fakturama koje se odnose na tu godinu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom obračunskom periodu, iz razloga što su ulazne fakture stigle nakon sastavljanja poreske prijave za decembar te godine.

10.09. PROMENE NA KAPITALU

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizaci- one rezerve	Nerealizovani dobici/gubici po osnovu HoV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak do visine kapitala	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 31.12.2010. godine	173.166	2.338		22.744	101.824	-	397.022			697.094
Ispravka greške i promena računovodstvene politike										-
Korigovano početno stanje	173.166	2.338		22.744	101.824	-	397.022			697.094
Povećanje osnovnog kapitala				-	11.384		194.199			205.583
Umanjenje u toku godine					(1.303)		(166.463)			(170.104)
Promene u fer vrednosti HoV raspoloživih za prodaju										
Neto dobitak tekućeg perioda										
Raspodela dobiti										
Prodaja / (sticanje) sopstvenih akcija										
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobit za 20... godinu										
Stanje 31.12.2011. godine	173.166	0	-	22.744	111.905	-	424.758	-	-	732.573

10.10. Osnovni kapital

Struktura kapitala	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Osnovni kapital</i>		
Osnovni kapital	173.166	173.166
Ostali osnovni kapital		2.338
UKUPNO	173.166	175.504

10.11. Rezerve

Rezerve obuhvataju sledeće oblike rezervi:

Struktura rezervi	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Emisiona premija		
Zakonske rezerve	22.744	22.744
Statutarne i druge rezerve		
UKUPNO	22.744	22.744

Zakonske rezerve su obavezno formirane do 2004. godine, tako što se svake godine iz dobitka unosilo najmanje 5%, dok rezerve ne dostignu najmanje 10% osnovnog kapitala.

10.12. Revalorizacione rezerve, nerealizovani dobitci i gubici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju

Struktura revalorizacionih rezervi, nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Revalorizacione rezerve	65.225	65.078
Nerealizovani dobitci od HoV raspoloživih za prodaju		
Nerealizovani gubici od HoV raspoloživih		

Energoprojekt Entel a.d.

za prodaju		
Rezerve po osnovu preračuna finansijskih izveštaja prikazanih u drugoj funkcionalnoj valuti u odnosu na izveštajnu valutu	46.680	36.746
UKUPNO	111.905	101.824

Promene na revalorizacionim rezervama odnose se na usklađivanje vrednosti hartija od vrednosti koje se nalaze u portfoliju hartija od vrednosti Društva, sa njihovom fer vrednošću na sekundarnom tržištu hartija od vrednosti na dan sastavljanja finansijskih izveštaja.

10.13. Neraspoređeni dobitak

Stanje i promena stanja **neraspoređenog dobitka** je prikazana u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja neraspoređenog dobitka	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Stanje na dan 01.01.	397.022	352.292
Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 12		
Korekcija dobitka po osnovu primene MRS 19		
Raspodela dobitka (dividende)	-166.463	-133.086
Raspodela dobitka (povećanje nominalne vrednosti po akciji)		
Raspodela dobitka u statutarne rezerve	0	-2.031
Ostalo	2.336	613
Dobit tekuće godine	191.863	179.234
Stanje na dan 31. decembra	424.758	397.022

Doneta je odluka o raspodeli godišnje dobiti Društva za 2011. godinu. Akcionarima će biti isplaćene dividende u iznosu od 394,00 RSD bruto, po akciji.

10.14. Dugoročna rezervisanja

Struktura dugoročnih rezervisanja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Rezervisanje po osnovu sudskih sporova u skladu sa MRS 37		

Energoprojekt Entel a.d.

Rezervisanje za naknade i druge beneficije zaposlenih	12.972	13.150
Ostala dugoročna rezervisanja		
UKUPNO	12.972	13.150

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Povećanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina za ceo sistem Energoprojekt (za 2,21%), u bilansu stanja na dan 31.12.2012. godine u odnosu na dan 31.12.2011. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 2,72%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (smanjenje prosečnog iznosa bruto otpremnine za 0,30% i smanjenje ukupnog broja radnika za 2,33%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavljao se u više sledećih koraka:

- *prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;*
- *drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i*
- *treće, svođenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavljala količnik diskonte stope i očekivanog rasta zarada.*

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju na osnovu člana 48 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini: 1) njegove trostruke neto zarade isplaćene za mesec koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 2) trostrukog iznosa neto prosečne zarade kod Poslodavca u mesecu koji prethodi mesecu odlaska u penziju, 3) u iznosu utvrđenom zakonom; u zavisnosti koji je od navedenih iznosa najpovoljniji za zaposlenog.

Prilikom diskontovanja uvažene su sledeće pretpostavke:

- *očekivani godišnji rast zarada u Društvu od 7,5% i*
- *diskontna stopa od 10% .*

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti realni godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih obveznica čiji je garant Republika Srbija. U navedenom kontekstu analizirane su prinosi na obveznice republike Srbije (obveznice “stare devizne štednje” koje dospevaju u periodu 2013-2016. godine), kao i prinos na državne obveznice u EUR koje je emitovalo Ministarstvo Finansija Republike Srbije u 2012. godini. Konkretno, nominalni godišnji prinos obveznica stare devizne štednje na datum bilansa stanja (rok dospeća od 6 meseci do 3 godine i 6 meseci) je oko 4,7%, dok je nominalni godišnji prinos dugoročnih obveznica Republike Srbije u EUR, tokom 2012. godine, iznosio 5,95% (emisija 20.02.; rok dospeća 371 dan), 6,10% (emisija 26.03.; ročnost 728 dana), 6,19% (emisija 23.05.; rok dospeća 546 dana), 6,25% (emisija 06.06.; rok dospeća 730 dana), 6,30% (emisija 25.06.; rok dospeća 546 dana), 6,15% (emisija 11.07.; rok dospeća 371 dan), 6,20% (emisija 24.07.; rok dospeća 730 dana), 6,15% (emisija 21.08.; rok dospeća 371 dan), 6,15% (emisija 03.09.; rok dospeća 371 dan), 5,75% (emisija 31.10.; rok dospeća 371 dan), 5,85% (emisija 13.11.; rok dospeća 546 dana) i 5,05% (emisija 12.12.; rok dospeća 546 dana). Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri

određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Konkretnije, obzirom na procenjeni nominalni godišnji prinos dugoročnih državnih obveznica (oko 6,5%), projektovanu inflaciju u zemljama EURO zone (1,9%) i pretpostavku da se devizni kurs formira na bazi modela teorije pariteta kupovne snage (pod pretpostavkom da u trenutnom kursu nema izraženih dispariteta, projektovana godišnja devalvacija je uslovljena razlikom između projektovane godišnje inflacije u Srbiji i u zemljama EURO zone), realni godišnji prinos repernih hartija od vrednosti je oko 4,5%, odnosno pri projektovanoj nominalnoj inflaciji u Srbiji od 5,5%, nominalni godišnji prinos je oko 10%.

Godišnji očekivani rast zarada u Preduzeću je planiran na nivou od 7,5%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandumom Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2014. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 10. maja 2012. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2013. godinu, merena godišnjom procentualnom promenom indeksa potrošačkih cena. Polazeći od vrednosti potrošačkih cena na kraju prethodne godine, ciljana stopa inflacije za 2013. godinu iznosi 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Kako je inflacija u 2012. godini za više od 5% prekoračila ciljanu inflaciju (inflacija u periodu novembar 2012. u odnosu na novembar 2011. godine iznosi 11,9%), najrealnije je inflaciju za narednu godinu, u dozvoljenim okvirima predviđenim Memorandumom, planirati uz maksimalno dozvoljeno odstupanje (+1,5%).

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 5,5%. Iz navedenog sledi da je u Preduzeću planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2% (primenjen i na rezervisanja prethodnih godina), a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 4,5%.

Ako bi u budućnosti došlo do pada stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi snižavanju nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Preduzeću od 7,5% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od

10%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

10.15. Obaveze iz poslovanja

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	10.579	46.410
Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	9.890	7.676
Dobavljači – ostala povezana pravna lica	605	623
Dobavljači u zemlji	5.230	2.814
Dobavljači u inostranstvu	2.689	2.523
Ostale obaveze iz poslovanja		
Obaveze iz specifičnih poslova	0	21.857
UKUPNO	28.993	81.903

Obaveze prema dobavljačima ne sadrže kamatu.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

10.17. Ostale kratkoročne obaveze

Struktura kratkoročnih obaveza i pasivna vremenska razgraničenja	u 000 dinara	
	2012.	2011.
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada - bruto	56.020	47.232
Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja		
Obaveze za dividende/učešće u dobitku	6.170	3.696
Obaveze prema zaposlenima	488	559
Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora	60	28
Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovoru	274	552
Ostale obaveze	41	293
UKUPNO	63.053	52.360

Obaveze po osnovu zarada i ostale nepomenute obaveze se najvećim delom odnose na obaveze (neto, porezi i doprinosi, obaveze Komorama) za decembarsku zaradu, koja je u Društvu isplaćena u januaru naredne godine.

Ostale obaveze se najvećim delom odnose na neisplaćene dividende (razlog akcionari nisu otvorili račune za svoje hartije od vrednosti).

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

10.17. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda</i>		
Obaveze za PDV	-	5.338
Obaveze za retnšn		
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	298	354
Svega	298	5.692
<i>Pasivna vremenska razgraničenja</i>		
Unapred obračunati troškovi		
Obračunati prihodi budućeg perioda		
Odloženi prihodi i primljene donacije		
Ostala pasivna vremenska razgraničenja		
UKUPNO		5.692

Obaveze za PDV se odnose na razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza. Ova obaveza je u Društvu izmirena u zakonskom roku, početkom naredne godine.

10.18. Odložene poreske obaveze

Odložene poreske obaveze i odložena poreska sredstva	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Odložene poreske obaveze	12.281	7.981
Neto poreska sredstva/obaveze	12.281	7.981

Odložene poreske obaveze odnose se na revalorizaciju poslovne zgrade.

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative; MRS i MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (10%).

10.19. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo je izvršilo **usaglašavanje potraživanja** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem na dan 31.12.2012 godine.

Od ukupno 38 *domaćih kupaca*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 39.758 hiljada RSD, usaglašeno je 39.758 hiljada RSD.

Od ukupno 7 *inostranih kupaca*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 163.310 hiljada RSD, usaglašeno je 141.370 hiljada RSD, a neusaglašeno je 21.940 hiljada RSD koji se odnosi na našeg kupca u Dubaiju koji ne primnjuju međunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

Društvo je izvršilo **usaglašavanje obaveza** sa domaćim i inostranim kupcima sa stanjem:

- na dan 31.12.2012. godine i
- sa stanjem na dan 31.12.2012. godine.

Od ukupno primljenih 23 Izvoda otvorenih stavki od *domaćih dobavljača*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 15.725 hiljada RSD, usaglašeno je 15.725 hiljada RSD.

Što se tiče Izvoda otvorenih stavki od *inostranih dobavljača*, na dan 31.12.2012. godine, u iznosu od 2.688 hiljade RSD, neusaglašeno je 2.688 hiljada RSD koji se odnosi na našeg dobavljača u Qataru koji ne primnjuje međunarodne standarde i nešalju usaglašenje stanja.

10.20. Vanbilansna aktiva i vanbilansna pasiva

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansne pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Primljene hartije od vrednosti - vaučeri		
<i>Primljene garancije, avali i druga jemstva</i>		
Primljene garancije - domaći dobavljači		
Primljene garancije i druga jemstva - devizni deo		
Primljene garancije - zalog pokretnih stvari		
Primljene garancije		
Svega		
<i>Date garancije, avali i druga jemstva</i>		
Date garancije - dinarski deo		41
Date garancije - devizni deo		
Data jemstva - dinarski deo		
Data jemstva - devizni deo	291.638	981.414
Date garancije		
Svega	291.638	981.455
<i>Ostala vanbilansna aktiva/pasiva</i>		
Ostala vanbilansna aktiva		
Svega		
UKUPNO		

Entel je jemac ENERGOPROJEKT HOLDINGU za kredit kod fonada za razvoj republike Srbije u iznosu od 291.578 hilj. RSD (2.564 hilj. EUR-a).

11. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 - Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društva**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje		
• kompanija Qatar	94.939	132.658
• kompanija Oman	33.239	38.816
• kompanija ENERGOCONSULT	17.459	33.823
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR	147.834	156.961
	293.471	362.258
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	195.430	68.209
• EP HOLDING	1.479	1.212
• EP ARHITEKTURA I URBAN	537	606
• EP ENERGO DATA	124	143
• EP GARANT	178	159
• EP INDUSTRIJA	1.749	1.469
• EP VISOKOGRADNJA	2.594	2.617
• EP HIDROINŽENJERING	2.309	4.711
• EP ENERGO NIGERIJA	18.508	13.120
• ENERGOPLAST	10.150	-

Energoprojekt Entel a.d.

	233.058	92.246
Svega	526.529	454.504
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar	1.333	
• kompanija Oman	4.020	10.546
• kompanija ENERGOCONSULT	1.996	2.165
		2.135
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	548	203
• EP HOLDING	92.494	82.381
• EP ENERGODATA	5.215	6.747
• EP GARANT	272	310
• EP VISOKOGRADNJA	431	1.747
• EP HIDROINŽENJERING	1.430	83
• EP ARHITEKTURA I URBAN	0	29
• EP INDUSTRIJA	0	
• EP ENERGO NIGERIJA	158	
Svega	107.897	106.346

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	168.709	202.675
kompanija Oman	72.011	42.600
kompanija ENERGOCONSULT	34.153	18.690
	274.873	263.965
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	133	170
• EP ARHITEKTURA I URBAN	482	190
• EP GARANT	19	21
• EP VISOKOGRADNJA	922	1.115
• EP ENERGO NIGERIJA	10.713	5.302
• EP INDUSTRIJA	418	268
• EP HIDROINŽENJERING	1.072	3.197

Energoprojekt Entel a.d.

• EP ENERGDATA	11	-
• EP HOLDING	100	
• ENERGOPLAST	4.569	
	18.439	10.263
Svega	293.312	274.228
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	-	30.757
• EP HOLDING	9.890	7.676
• EP ENERGDATA	511	419
• EP VISOKOGRADNJA	94	205
• EP ENERGNIGERIJA	1.640	1.645
	12.135	40.702
Svega	305.447	304.667

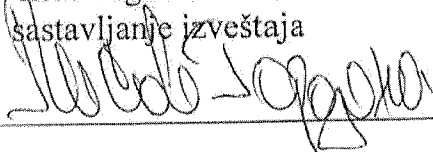
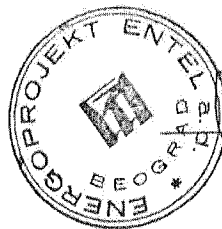
Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

12. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
27.02.2013. godine

Lice odgovorno za
sastavljanje izveštaja

Direktor

BDO d.o.o. Beograd

Knez Mihailova 10

11000 Belgrade

Republic of Serbia

Tel: +381 11 3281 399

Fax: +381 11 32 81 808

www.bdo.co.rs

BDO d.o.o. Beograd, privredno društvo osnovano u Republici Srbiji, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sedištem u Velikoj Britaniji, i deo je međunarodne BDO mreže firmi članica.

BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Beograd, a limited liability company incorporated in the Republic of Serbia, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

3. GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA

- Opšti podaci;
  - Podaci o Upravi društva;
  - Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine;
  - Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo;
  - Važniji poslovni događaji koji su nastupili nakon proteka poslovne godine za koju je izveštaj pripremljen;
  - Značajniji poslovi sa povezanim licima;
  - Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja;
  - Podaci o stečenim sopstvenim akcijama;
  - Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja.
-

Opšti podaci

Poslovno ime: Energoprojekt Entel a.d.

Sedište i adresa: Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12

Matični broj: 07470975

PIB: 100389086

Veb sajt i e-mail adresa www.ep-entel.com; office@ep-entel.com

Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata: BD 8049 od 29.3.2005. godine

Delatnost (šifra i opis): 7112 osnovna delatnost Društva je INŽENJERSKE DELATNOSTI I TEHNIČKO SAVETOVANJE

Broj zaposlenih (prosečan broj u 2012. godini): 191

Broj akcionara (na dan 31.12.2012.): 504

Najveći akcionar na dan 31.12.2012. je ENERGOPROJEKT HOLDING sa 364.453 akcije (86,26%)

Vrednost osnovnog kapitala (000 RSD): Osnovni akcijski kapital 173.166 RSD
Broj izdatih akcija - obične: 422.495 običnih akcija, nominalna vrednost akcije je 410 RSD

ISIN broj: RSEPENE41315

CIF kod: ESVUFR

Podaci o zavisnim društvima :

- kompanija ENERGOPROJEKT QATAR
- kompanija ENERGOPROJEKT ENTEL OMAN L.L.C
- kompanija ENERGO CONSULT UAE

Poslovno ime, sedište i poslovna adresa revizorske kuće:
BDO d.o.o.Beograd, Knez Mihailova 10
Naziv organizovanog tržišta na koje su uključene akcije:
Beogradska berza, Novi Beograd, Omladinskih brigada 1

Podaci o Upravi društva

Članovi Odbora direktora Energoprojekt Entel (sadašnje stanje)

1. Zoran Jovanović, predsednik OD
2. Slobodan Jovanović, član OD
3. Gašo Knežević, član OD
4. Mladen Simović, član OD
5. Dragan Aleksić, član OD

Članovi Nadzornog odbora (sadašnje stanje):

Red. Br.	Ime, prezime i prebivalište	Obrazovanje/sadašnje zaposlenje	Broj akcija
1	Ivar Berger, Beograd, predsednik	VII-1 stepen diplomirani pravnik Samostalni konsultant	604
2	Milun Trivunac, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Savetnik u Agenciji za privatizaciju RS	0
3	Dragan Aleksić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani ekonomista Rukovodilac sektora, Energoprojekt Holding	1.015
4	Jovan Šerbanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer, Specijalni savetnik, Energoprojekt Oprema	1.017
5	Slobodan Jovanović, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani inženjer Savetnik, Energoprojekt Holding	1.125
6	Aleksandar Glišić, Beograd, član	VII-2 stepen, diplomirani inženjer Vodeći inženjer, Energoprojekt Hidroinženjering	1.037
7	Vladimir Sekulić, Beograd, član	VII-1 stepen, diplomirani ekonomista Glavni broker u BDD M&V Investments	1.057

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine

Verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja društva, finansijsko stanje i podaci važni za procenu stanja imovine društva detaljno su prikazani i objašnjeni u okviru "Napomena uz finansijske izveštaje za 2012. godinu Energoprojekt Entela a.d." (u okviru poglavlja 1. Godišnjeg izveštaja). U nastavku su prikazani samo neki od relevantnih parametara poslovanja, koji su značajni za pravilno razumevanje navedene materije.

Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja društva u 2012. godini bila je sledeća

Struktura bruto rezultata	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Poslovni prihodi i rashodi</i>		
Poslovni prihodi	513.442	537.707
Poslovni rashodi	499.717	500.174
Poslovni rezultat	13.725	37.533
<i>Finansijski prihodi i rashodi</i>		
Finansijski prihodi	209.951	170.764
Finansijski rashodi	26.761	25.572
Finansijski rezultat	183.190	145.192
<i>Ostali prihodi i rashodi</i>		
Ostali prihodi	1.210	2.458
Ostali rashodi	1.816	2.657
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	-606	-199
<i>Efekti poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda</i>		
Prihod		
Rashod		
Neto efekat		
<i>Ukupan bruto rezultat</i>		
UKUPNI PRIHODI	724.603	710.929
UKUPNI RASHODI	528.294	528.403
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	196.309	182.526

Neto dobitak po akciji

<i>Pokazatelj</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak (gubitak) u 000 dinarima	191.863	179.234
Prosečan broj akcija tokom godine	422.495	422.495
Neto dobitak po akciji u dinarima	454	424

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i
- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

<i>Pokazatelji likvidnosti</i>	<i>Zadovoljavajući opšti standardi</i>	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Opšti ratio likvidnosti	2 : 1	6,06	4,17
Rigorozni ratio likvidnosti	1 : 1	6,04	4,15
Gotovinski ratio likvidnosti		0,51	0,30
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	467.569	443.499

Rezultati racio analize pokazuju da je Društvo tokom 2012. godine bilo likvidno, odnosno da nije imalo poteškoća da izmiruje dospеле obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Neto dobitak/gubitak	191.863	179.234
<i>Prosečan kapital</i>		
Kapital na početku godine	697.094	677.552
Kapital na kraju godine	732.573	697.094
Svega	1.429.667	1.374.646
Stopa prinosa na sopstveni kapital	0,27	0,26

Shodno podacima iz tabele, jasno je da se rezultati poslovanja u 2011. i 2012. godini, sa aspekta održivosti kapitala, mogu oceniti kao zadovoljavajući, tako da rizik kapitala nije izražen.

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
Obaveze	92.343	139.955
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,11	0,17
<i>Dugoročna sredstva</i>		
Kapital	732.573	697.094
Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	105.316	153.105

Svega	837.889	850.199
Ukupna sredstva	850.170	858.180
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,98	0,18

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) konsolidovanog finansijskog obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva) i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	<i>u 000 dinara</i>	
	<i>2012.</i>	<i>2011.</i>
<i>Neto zaduženost</i>		
Finansijske obaveze	92.344	139.955
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	47.073	41.406
Svega	45.271	98.549
Kapital	732.573	697.094
RACIO NETO ZADUŽENOSTI PREMA UKUPNOM KAPITALU	16,18	7,09

Opis očekivanog razvoja društva u narednom periodu, promena u poslovnim politikama društva i glavnih rizika i pretnji kojima je poslovanje društva izloženo

Misija A.D. Energoprojekt ENTEL treba da ostane pružanje kvalitetnih usluga klijentima iz domena delatnosti na najvišem stručnom nivou, uz korišćenje savremenih tehnologija i znanja.

Entel treba da očuva i unapredi dosadašnju dobru poziciju na tržištu u svojoj osnovnoj delatnosti (projektovanje, konsalting i inženjering termoenergetskih, elektroenergetskih i telekomunikacionih objekata i sistema), kao i da proširi delatnost na druge oblasti koje mogu da proizađu iz osnovne delatnosti. Da to ostvari, Entel treba da bude dobro organizovan, kadrovski i stručno osposobljen, internacionalno orijentisan i aktivan u osvajanju i primeni savremenih tehnologija u domenu termoenergetike, elektroenergetike, telekomunikacija i informatike.

U skladu sa gorenavedenom vizijom dugoročnog razvoja i njegovom misijom, dugoročni ciljevi definisani su Planom poslovanja Društva Energoprojekt ENTEL a.d.u mandatnom periodu 2012 – 2015. godine, kojim je utvrđena strategija razvoja po pojedinim poslovnim oblastima sa ciljem stvaranja uslova za ugovaranje novih poslova, čime će društvo nastojati da ostvari ekonomski realnu i opravdanu punu zaposlenost, kao preduslov za obezbeđenje adekvatnih mogućnosti za dalji razvoj i konkurentno poslovanje na tržištu. Kao osnova za izradu plana izvršena je analiza postojećeg stanja. Korišćenjem kriterijuma efikasnosti, efektivnosti i profitabilnosti, identifikovane su ključne prednosti i slabosti po oblastima poslovanja. S obzirom na svrhu i cilj dokumenta, iako se poslovna pozicija društva na ukupnom tržištu može afirmativno oceniti, veća pažnja posvećena je slabostima nego prednostima kako bi definisanje istih iniciralo preduzimanje mera i postupaka za eliminisanje ili umanjeње njihovog uticaja. Po pojedinim segmentima, kao najznačajniji su prepoznati:

Delatnost društva je apsolutno aktuelna sada i ubuduće, kako na tržištu Srbije, tako i na drugim tržištima od interesa za poslovanje. Očuvanje delatnosti u direktnoj je sprezi sa mogućnošću ostvarenj planova investicione izgranje, odnosno realizacije projekata sa učešćem Entela, kako u zemlji, tako i na aktivnim tržištima. Održivost delatnosti zavisi i od obima posla kojima će Entel imati pristup i od načina na koji će se taj posao u budućnosti realizovati, što je pre svega neizvesno u Srbiji, za razliku od drugih tržišta koji su ustalila način realizacije projekata.

Rizik ostvarenja realizacije energetske objekata u Srbiji je veliki. O tome govori i period u kojem nijedan energetski objekat nije izgrađen, a koji traje već skoro 25 godina. Entel nema uticaj na odluku o realizaciji ovih investicija, te svoje opredeljenje participacije na ino tržištima zaržava kao trajno.

Uslov opstanka na tržištu je i verifikacija tehnologija rada, što je preduslov već od faze nuđenja poslova, i predstavlja sve zametniji i materijalno zahtevniji posao. Pažljiv odabir tehnologija rada i sertifikata i tela koja ih izdaju, predstavljaju stalnu zamku koju nameću lideri tržišta kreiranjem zahteva. Zato se Entel opredelio da se tehnologije rada za rad na tržištima na kojima je prisutan lokalno verifikuju, kako bi predupredio mogućnost nepriznavanja licenci, dozvola i sertifikata.

Nestabilnost tržišta Srbije, kaje je, bez obzira na obim angažovanja Entela na njemu, bitno za nastup društva i na drugim tržištima. Trenutna usredsređenost na tržišta koja po osetljivosti na promene pripadaju istom regionu (Katar, Oman, UAE, Irak, Bahrein, Jordan), prepoznaje se kao rizik stabilnosti poslovanja.

Posle privremenog optimizma za projekte od interesa za Entel, koji se pojavio u drugoj poslovini prethodne dekade, nastalo je zatišje, pre svega u Srbiji, a u određenoj meri prisutno je i na drugim mestima gde je Entel prisutan. Tržište Srbije ima nejasnu strategiju oporavka, a izgradnja kapitalnih objekata nije otišla dalje od zvučno najavljivanih ciljeva.

Kod pokretanja nekih od najavljenih projekata postoji nagoveštaj načina njihove realizacije u kojem se za domaću privredu, pa i za Entel, smanjuje prostor za aktivnu ulogu, pre svega zbog toga što projekti dolaze sa investiranjem, gde se domaćoj privredi ostavlja sekundarna uloga. Ovakav razvoj događaja, može ugroziti i održanje delatnosti, tehnologije, kadrova.

Delatnost Entela je posebno osetljiva na kadrove. Oblast u kojoj se kadrovi teško i dugotrajno stvaraju, dovela je do situacije da takvih kadrova na tržištu Srbije nema. To je posledica stanja u oblasti energetike, dugog niza godina u kojem nije bilo investicionih projekata, možda i neatraktivnosti delatnosti. Samo mali procenat formalno obrazovanog kadra za delatnost Entela duži niz godina nakon završetka obrazovanja ostane u delatnosti koja je za Entel bitna, projektovanje i konsalting.

Poseban problem je starosna struktura kadrova u Entelu, gde su često nosioci delatnosti ljudi u poslednjih pet godina pred odlazak u penziju, što za nekoliko oblasti može ugroziti njihovu održivost u Entelu.

Sa namerom da se uticaj nepovoljnih faktora na rezultate poslovanja Entela u što je moguće većoj meri ublaži, utvrđeni su sledeći dugoročni ciljevi društva:

- Osvajanje najsavremenijih znanja i postupaka u poslovanju u okvirima delatnosti A.D.
- Obezbeđivanje kontinualnog podmlađivanja i usavršavanja stručnih kadrova radi permanentnog praćenja razvoja i primene novih tehnologija;
- Razvoj novih profitabilnih delatnosti, samostalno i/ili u saradnji sa drugim A.D. iz sistema Energoprojekt, kao i drugim preduzećima sa kojima može ostvariti postavljene ciljeve;
- Internacionalizacija u pogledu tržišta i kadrova;
- Profitabilno poslovanje, uz dostizanje poslovne izvrsnosti;
- Usmerenje ka pružanju usluga integralnog upravljanja realizacijom projekata, odnosno učesćem u ovakvim projektima u okviru svoje kompetentnosti.

Značajniji poslovi sa povezanim licima

Shodno zahtevima iz MRS 24 Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr.; između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **zavisnih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Struktura prihoda i rashoda od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Prihodi</i>		
Prihod od prodaje	94.939	132.658
• kompanija Qatar	33.239	38.816
• kompanija Oman	17.459	33.823
• kompanija ENERGOCONSULT_	147.834	156.961
• UNOS DOBITI IZ KOMPANIJE QATAR		

	293.471	362.258
Ostala poveza pravna lica		
• EP OPREMA	195.430	68.209
• EP HOLDING	1.479	1.212
• EP ARHITEKTURA I URBAN	537	606
• EP ENERGO DATA	124	143
• EP GARANT	178	159
• EP INDUSTRIJA	1.749	1.469
• EP VISOKOGRADNJA	2.594	2.617
• EP HIDROINŽENJERING	2.309	4.711
• EP ENERGO NIGERIJA	18.508	13.120
• ENERGOPLAST	10.150	-
	233.058	92.246
Svega	526.529	454.504
<i>Rashodi</i>		
Zavisna pravna lica		
• kompanija Qatar	1.333	10.546
• kompanija Oman	4.020	2.165
• kompanija ENERGOCONSULT	1.996	2.135
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	548	203
• EP HOLDING	92.494	82.381
• EP ENERGO DATA	5.215	6.747
• EP GARANT	272	310
• EP VISOKOGRADNJA	431	1.747
• EP HIDROINŽENJERING	1.430	83
• EP ARHITEKTURA I URBAN	0	29
• EP INDUSTRIJA	0	
• EP ENERGO NIGERIJA	158	
Svega	107.897	106.346

Prihodi potiču od izvršenih usluga prema kompanijama.

Struktura obaveza i potraživanja prema povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2012.	2011.
<i>Potraživanja</i>		
Zavisna pravna lica		
kompanija Qatar	168.709	202.675
kompanija Oman	72.011	42.600
kompanija ENERGOCONSULT	34.153	18.690
	274.873	263.965
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	133	
• EP ARHITEKTURA I URBAN	482	170
• EP GARANT	19	190
• EP VISOKOGRADNJA	922	21
• EP ENERGO NIGERIJA	10.713	1.115
• EP INDUSTRIJA	418	5.302
• EP HIDROINŽENJERING	1.072	268
• EP ENERGO DATA	11	3.197
• EP HOLDING	100	-
• ENERGOPLAST	4.569	
	18.439	10.263
Svega	293.312	274.228
<i>Dugovanja</i>		
Ostala povezana pravna lica		
• EP OPREMA	-	30.757
• EP HOLDING	9.890	7.676
• EP ENERGO DATA	511	419
• EP VISOKOGRADNJA	94	205
• EP ENERGO NIGERIJA	1.640	1.645
	12.135	40.702
Svega	305.447	304.667

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču od izvršenih usluga i dospevaju za 90 dana nakon datuma izvršenih usluga, nisu obezbeđena i nemaju kamatu).

Aktivnosti društva na polju istraživanja i razvoja

Značajnije aktivnosti EPE u narednom periodu odvijajuće se na TE Kostolac B, projekat značajan sa stanovišta uloge EPE i obima angažovanja. Naizgled završen, na ovom projektu se očekuju značajne aktivnosti na izradi dokumentacije izvedenog objekta, garantnim ispitivanjima, primopredaju objekta, garantnom periodu, kao i naplata preostalog iznosa sredstava, značajnog kako za Energoprojekt (ENTEL i OPREMA), tako i za konzorcijske partnere.

Sem projekta TE Kostolac B2, većina do sada ugovorenih projekata ulazi u završnu fazu realizacije. Pored nekoliko projekata čije je ugovaranje u toku, neophodno je uspešno nuđenje na JN koje se sagledavaju u narednom periodu. Navedeni ugovori, bez obzira što njihov iznos može biti značajan za poslovanje, nagoveštavaju upošljavanje visokostručnog profila zaposlenih. Nedostatak posla može se osetiti u angažovanju tehničke strukture, jer malo koji od razvijanih poslova može apsorbovati veći broj ovih izvršilaca.

Ovakva situacija na domaćem tržištu (malo projekata koji ulaze u realizaciju kada su im potrebni glavni projekti), usmeravaju EPE na pronalaženje odgovarajućih projekata u inostranstvu, tradicionalno u Kataru, gde se EPE afirmisao kao projektant za glavne projekte, sa namerom da se plasman detailed design-a plasira i u Omanu.

Pored obezbeđenja ovakvih projekata koji se efikasno mogu raditi i u Srbiji, neophodno je povećati broj zaposlenih koji će deo vremena raditi i u inostranstvu, kako na projektima koji se realizuju u lokalnu, tako i na podršci projekata čija je realizacija prenetu u Srbiju.

KATAR

Katar je sigurno zemlja sa velikim investicionim planovima. Pored Svetskog prvenstva u fudbalu 2022. godine (planirane investicije nivoa 55 milijardi USD), projekta integrisane podzemne i nadzemne železničke mreže (investicija oko 30 milijardi USD) postoje i drugi značajni objekti posebno u razvoju industrije nafte i gasa. Dakle, u narednom periodu se očekuje značajan porast novih investicija. U takvim uslovima, EPE vidi šansu za povećanje poslovnih aktivnosti na očekivanim infrastrukturnim investicijama. Pored oblasti u kojima smo već aktivni, treba

razmotriti mogućnost diversifikacije poslovnih aktivnosti u srodnim konsultantskim delatnostima.

Na naše poslovanje će uticati i vrlo vidljivo povećanje konkurencije u Kataru, s obzirom da veliki broj konsultantskih kompanija iz sveta a pogotovu onih koje već imaju predstavništva u drugim zemljama regiona (UAE) osnivaju kompanije u Kataru.

UAE

Tokom 2012. je došlo do porasta investicionih aktivnosti u Dubai-ju što se pozitivno reflektovalo i na naše poslovanje. S druge strane a suprotno očekivanjima u Abu Dabi-ju su investicije usporene tako da nema novih projekata, nivo nuđenja je nizak a realizacija postojećih projekata je ispod očekivanog nivoa.

JORDAN I BAHREIN

Pored finansijske krize na rad u ovim zemljama je uticala i politička kriza tako da su naše aktivnosti bile svedene na izvršenje postojećih ugovora.

Generalno, aktivnosti na akviziciji u 2012. godini je bilo ali ne nešto značajno. Očekuje se povećan nivo ugovaranja novih poslova u 2013. godini.

OMAN

Tržište u Omanu u oblasti konsultantskih poslova je otvoreno. Investitori, da bi koristili benefite recesije u okolnim zemljama mnoge tendere su deklarirali kao međunarodne i otvaraju vrata kompanijama van Omana. To povećava konkurenciju i na svim tenderima se pojavljuje veliki broj novih kompanija. U narednom periodu zaoštriće se uslovi pobeđivanja na Tenderima. Zbog toga su već rađene analize cena novih kompanija na otvorenim tenderima kako bismo formulisali strategiju nuđenja novih poslova.

Podaci o stečenim sopstvenim akcijama

Društvo ne poseduje sopstvene akcije. Društvo nije sticalo sopstvene akcije od sačinjavanja prethodnog godišnjeg izveštaja.

Izjava o primeni kodeksa korporativnog upravljanja

Energoprojekt Entel a.d. primenjuje KODEKS KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ENERGOPROJEKT HOLDING A.D. (koji je usvojen na 10. sednici Upravnog odbora Energoprojekt Entela a.d. održanoj 30.01.2012. godine). Isti je javno dostupan na internet stranici društva (www.ep-entel.com).

Kodeksom korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d. uspostavljaju se principi korporativne prakse i organizacione kulture u skladu sa kojima se ponašaju nosioci korporativnog upravljanja Energoprojekt Holding a.d., a naročito u vezi sa pravima akcionara, okvirima i načinom delovanja nosilaca korporativnog upravljanja, javnošću i transparentnošću poslovanja društva.

Osnovni cilj kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u domenu korporativnog upravljanja, koji treba da omoguće ravnotežu uticaja njegovih nosilaca, konzistentnost sistema kontrole i jačanje poverenja akcionara i investitora u društvo, sve u cilju dugoročnog poslovnog razvoja društva.

Organi društva ulažu napore da principi ustanovljeni Kodeksom, kada za tim postoji potreba, budu detaljnije razrađeni u okvirima drugih opštih akata društva.

U samoj primeni, ne postoje bitna odstupanja od pravila kodeksa korporativnog upravljanja.

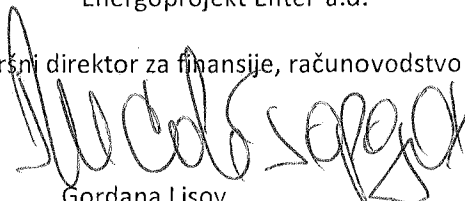
4. IZJAVA LICA ODGOVORNIH ZA SASTAVLJANJE IZVEŠTAJA

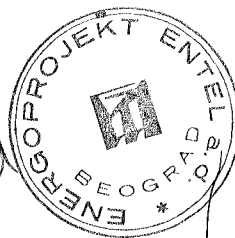

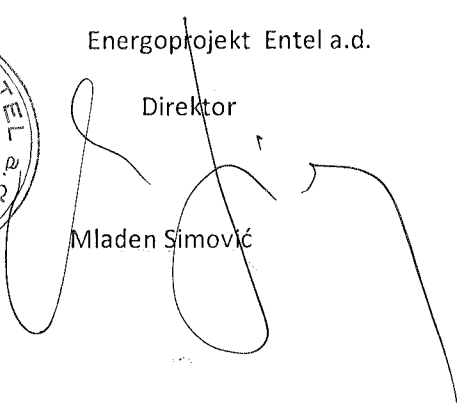
Prema našem najboljem saznanju, godišnji finansijski izveštaj sastavljen je uz primenu odgovarajućih međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja i daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu javnog društva, uključujući i društva koja su uključena u konsolidovane izveštaje.

Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Energoprojekt Entel a.d.
Direktor

Mladen Simović

5. ODLUKA NADLEŽNOG ORGANA DRUŠTVA O USVAJANJU GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA *

Napomena *:

- Finansijski izveštaj Energoprojekt Entela a.d. za 2012. godinu je odobren i prihvaćen od strane ODBORA DIREKTORA ENERGOPROJEKTE ENTEL-a dana 27.02.2013. godine i blagovremeno dostavljen Agenciji za privredne registre 28. februara 2013. godine. Godišnji izveštaj društva u momentu objavljivanja još uvek nije usvojen od strane nadležnog organa društva (Skupštine akcionara). Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o usvajanju Godišnjeg izveštaja.

6. ODLUKA O RASPODELI DOBITI ILI POKRIĆU GUBITKA *

Napomena *:

- Odluka o raspodeli dobiti društva za 2012. godinu doneće se na redovnoj godišnjoj skupštini akcionarskog društva. Društvo će u celosti naknadno objaviti odluku nadležnog organa o raspodeli dobiti društva.

Javno društvo je dužno da sastavi Godišnji izveštaj, objavi javnosti i dostavi ga Komisiji, a regulisanom tržištu, odnosno MTP, dostavlja ovaj izveštaj ukoliko su hartije od vrednosti tog društva uključene u trgovanje, i to najkasnije četiri meseca nakon završetka svake poslovne godine, kao i da obezbedi da godišnji finansijski izveštaj bude dostupan javnosti tokom najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Društvo odgovara za tačnost i istinitost podataka navedenih u Godišnjem izveštaju.

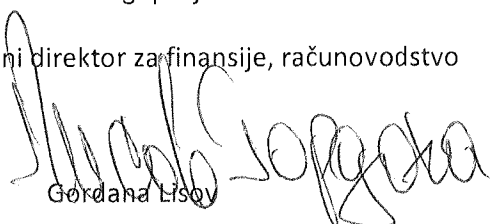
U Beogradu, april 2013. god.

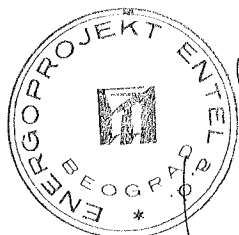
Lice odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Zakonski zastupnik:

Energoprojekt Entel a.d.

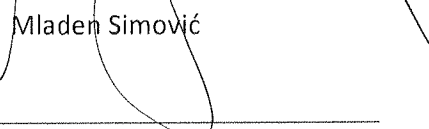
Izvršni direktor za finansije, računovodstvo

Gordana Lisov

Energoprojekt Entel a.d.

Direktor

Mladen Simović